

Bělohradské listy

Časopis Bělohradu a okolí

Vydáno 26. 6. 2009 • Ročník IX • Cena 16,- Kč

Léto / 2009

Objektivem Bělohradských listů

Foto: Ladislav Stuchlík, Václav Lejtdar,
Pavel Janák, Zdeněk Balaban

BĚLOHRADSKÉ LISTY

Časopis Bělohradu a okolí Léto/2009

- 2 **OBJEKTIVEM
BĚLOHRADSKÝCH LISTŮ**
- 3 **FEJETON**
(SVATOPLUK HRNČIŘ)
- 4 **BEJR - UHLÍŘSKÝ RYCHTÁŘ**
(JOSEF ŠPŮR)
- 5 **STALIN A BEJR PŘED SOUDEM
V PACE**
(EDUARD ČELIŠ)
- 6-7 **METEOR (POP GOLDMEN)
ANEB 40 LET S MUZIKOU**
(PŘEMEK VAJDL)
- 8-9 **KOUPÁNÍ NA HLUBOKÉM**
(JIŘÍ VACEK)
- 10-11 **SCHANIELOVA VILA**
(PAVEL ŠUBR)
- 12-13 **AŽ NA VRCHOLKY HOR**
(HANA FRIEDDRICHOVÁ)
- 14-15 **FRANTIŠEK BOHUSLAV
PETERA - ROHOZNIČKÝ**
(ANTONIE VANIŠOVÁ)
- 16-17 **NA ČEKANÉ**
(JIŘÍ SEHNAL)
- 18 **JAK JSEM ZAČAL CHATAŘIT**
(LADISLAV STUHLÍK)
- 19 **UDÁLOSTI - ZAJÍMAVOSTI**
- 20 **PEPI KRAUS**
(EDUARD ČELIŠ)
- 21 **JAROSLAV WEINHAUER**
(EDUARD ČELIŠ)
- 22 **PŘIJMĚTE POZVÁNÍ
NA KONCERTY**
(ANTONIE VANIŠOVÁ)
- 23 **OTEVŘENÍ LÁZEŇSKÉ SEZONY**

FOTOGRAFIE NA OBÁLCE

STR. 1 LADISLAV STUHLÍK

BYŠICKÉ ROZHLEDY

STR. 24 JIŘÍ SEHNAL

JITRO U ZÁKOPÁKU

DALŠÍ ČÍSLO BĚLOHRADSKÝCH LISTŮ

VYJDE 24. 7. 2009

Bělohradské listy

Vydává Město Lázně Bělohrad

Vychází jako dvouměsíčník

Redakční rada: Ladislav Stuhlík (šéfredaktor), Eduard Čeliš, Hana Friedrichová, Svatopluk Hrnčíř, Václav Lejdar, Josef ŠpŮr, Ing. Pavel Šubr, Mgr. Antonie Vanišová, Ing. Lenka Vichnarová.

Povoleno MK ČR pod č. E 10901

Adresa: Město Lázně Bělohrad

Městské kulturní středisko,

Barákova 3, 507 81 Lázně Bělohrad

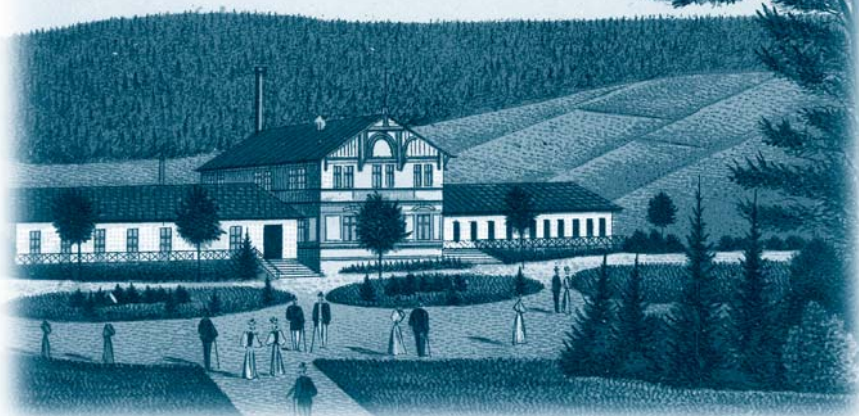
Telefon: 493 792 208, Fax: 493 792 484

E-mail: mks@lazne-belohrad.cz

Grafika, sazba a tisk: tiskárna ARPA,

Kotkova 792, Dvůr Králové n. L.

Nevítaná návštěva aneb Žádné dítě nám neukradli

*V Bělohradě se žilo klidně, spořádaně...
... ale jednou se na lázeňské hosty zaměřil nevídaný návštěvník.*

Bylo krásné letní ráno, když Bělohradem letěla zpráva:

„U Paickrů byli zloději. Vlezli do pokoje jednoho lázeňáka a co mohli, ukradli.“

V té době v jiné bělohradské čtvrti vstávala slečna V., která byla také lázeňským hostem. A protože se vzápětí potkala s paní domácí, popsala jí svůj nejnovější zážitek: „V noci mě probudil šramot. Kouknu a v otevřeném okně je nějaký stín. Tak jsem křikla, co se děje, a stín té postavy v tu ránu zmizel.“

Statečná slečna dodala, že ihned zase usnula, ale to už paní H. spínala ruce: „Pro pána, chcete říct, že zloději byli i u nás?“

Paní domácí běžela ven k nešťastnému oknu, kde se její obava potvrdila. V záhone stál truhlík s květinami, který zloděj z okna sundal, aby se mu do přízemního pokoje lépe lezlo.

Četníci se tedy od vily paní Paickrové přesunuli k domku rodiny H. Zkoumali pachatelovy šlápoty pod oknem a zvědavcům důvěrně prozrazovali: „Nejspíš jde o takzvaného lázeňského zloděje. Objíždí lázně a krade šperky, peníze. Bohužel, zatím nám uniká.“

Opusťme na chvíli pátrající četníky a podívejme se na několik údajů. K návštěvě lázeňského zloděje došlo přibližně před sedmdesáti lety. V té době počet pacientů narůstal tak, že lůžková kapacita tehdejších pěti hotelů nestačila. Bělohradští majitelé domů a vilek situaci využili a své pokoje ochotně pronajímali. Během sezony tedy 60 občanů nabídlo hostům 146 pokojů s 254 lůžky. Za ubytování v jednolůžkovém pokoji se denně platilo 5 - 8 Kč, za dvoulůžkový pokoj 10 - 14 Kč /s poslouhou a elektrickým osvětlením/. Vydělky z dnešního hlediska mizivé, vlastníci pokojů tehdy vítali a někteří se dokonce značně uskromňovali. Čtyři dospělí lidé rodiny Č., aby mohli pronajmout dva pokoje, například během sezony spali na půdě. A kluci zmíněné rodiny H. zase celé prázdniny, i za největší nepohody, tábořili na zahradě ve stanu s podsadou. Velice jim to vyhovovalo a spokojeni byli i pacienti, pro něž se v domě uvolnila dvě lůžka. /Poznámky končí, můžeme se vrátit k případu s neznámým pobertou./

„Podívejte,“ upozorňoval pan H. „Z plotu jsou vytrženy tři laťky. Zloděj v tom místě lezl do zahrady.“

Paní H. se okamžitě vyděla. Vždyť kousek od poničeného plotu stál stan!

„A tady je sešlapaná tráva,“ hlásil jeden z táborníků. „Lupič se šel podívat do stanu! Neukradl nám něco?“

„Nebylo co,“ zasmál se klidně jeho bratr, aby dokázal, že je stejně statečný jako slečna V. „Máme tam jenom baterku a ta byla našťastí pod polštářem.“

Jak dopadlo šetření případu s lázeňským zlodějem se Bělohrad nedozvěděl. Známý je však výrok paní H. Když přepočítala mladší členy rodiny, poznamenala: „Koukám, že je u nás všechno v pořádku. Žádné dítě nám neukradli.“

Svatopluk Hrnčíř

Bejr - uhlířský rychtář

Starobylá vesnička Uhlíře má své domky rozesety po obou stránkách údolí, které spolu se silnicí na Valdov vesničku podélně protínají. Tehdy po třicetileté válce v r. 1659 a ještě i dlouho potom dolení okraj vesnice tvořilo stavení dnešního čp. 18, kde byla krčma s rychtou a o něco výše nad ním stavení dnešního čp. 19, které do současnosti je již po několik generací v držení rodu Pechů z Uhlířů. Obě tehdejší stavení dávno zde existujících chalupnických usedlostí, jistě dřevěná a s doškovými střechami, byla postavena ve stráni jižního úbočí a to vlevo od silnice na Valdov a jejich pozemky se od chalup táhly oproti stráni až k lesu. Uhlíře spolu s Příbyslaví patřily tehdy již k bělohradskému panství hraběte Viléma z Lamboy a rychtářem pro obě místa byl tehdy chalupník **Jan Fojt** z čp. 18. Ten na chalupě hospodařil, službu rychtářskou a živnost svoji hostinskou provozoval do r. 1659, kdy se čtyřiačtyřicetiletý se svojí rodinou přestěhoval do Brtve na jistě lepší chalupnickou usedlost nynějšího čp. 20. I v Brtvi byl až do své smrti rychtářem. Tento Jan Fojt je nestorem všech Fojtů a jejich potomků, kteří kdy v Brtvi a vůbec na Bělohradsku tehdy a až do současnosti žili.

Uprázdňené místo rychtáře pro Uhlíře a Příbyslav přešlo pak na souseda z chalupy čp. 19, sedmačtyřicetiletého chalupníka **Jakuba Bejra**, na něhož patrně přešlo i právo šenku a v tehdejší jeho chalupě pak byla zřízena krčma. Od Jakuba se příjmení Bejr pak přes H. N. Ves, Bělohrad a Hřídalec rozšířilo po Bělohradsku a zachovalo se až do současnosti v Bělohradě a ve Sv. Újezdě. I Jakub Bejr je tak nestorem všech dřívějších i současných Bejrů Bělohradska.

Uhlíře - č.p. 19

Jakub Bejr se ve funkci rychtáře ihned po nástupu velice snažil, snažil se katolické vrchnosti své v Bělohradě a kartuziánům na Pecce zalíbit natolik, že neváhal ani udat svého synovce Jana z nedalekého Štikova. Nemohli se mít vůbec rádi, protože jej udal proto, že Jan Bejr hodlá ze své štikovské usedlosti zběhnout do nekatolického Slezska. Bylo to závažné obvinění, protože tehdy poddaní pro svoji víru nezřídka nedovoleně své grunty opouštěli a odcházeli do Slezska a vrchnost tak v nich ztrácela zdroj svých příjmů. Po udání byl Jan, jako poddaný peckovské vrchnosti, 7 týdnů držen v poutech v městském vězení na Pecce. Protože však Jan se nepřiznal a úmysl zběhnout mu ani jinak prokázán nebyl, byl z vězení propuštěn na svobodu. Jan nehodlal svému strýci zůstat nic dlužen a následně se o něho nelichotivě otíral. Tak strýce svého Jakuba měl v šenku – nejspíše u samotného rychtáře Bejra v Uhlířích – urazit tak, že jej označil „za šelmu“, jindy zas „za rasa a katovského

Uhlíře - č.p. 18

pacholka“ a následovalo další udání na Pecku. Causa pak byla v průběhu dubna a května r. 1660 několikrát projednávána před peckovským purkmistrem a zaznamenána ve staré peckovské pamětnici; a protože Jan se při výslechu k urážkám samozřejmě nedoznal, nikdo z označených svědků, „štamgastů“ krčmy – jak již to v obdobných případech bývá – nic neslyšel, natož aby se na něco pamatoval, nepodařilo se rychtáři obvinění před purkmistrem prokázat.

Následně bylo rychtáři Jakobovi nařízeno synovci Janovi za všechny škody a výdaje zaplatit 15 zlatých rýnských. Stalo se i to, že rychtář Jakub si nechal v květnu r. 1660 od vojáku postavit u chalupy dva máje a k tomu synovec Jan, snad v šenku – kde jinde – prý poznamenal, že spíše dva pranýře mu měli postavit. A Jakub opět nelenil a věc oznámil před úřadem peckovského purkmistra. Ani toto pohanění prokázáno nebylo a oba uvedení byli před purkmistrem dne 25. 5. 1660 napomenuti, aby dalších rozepří zanechali pod pokutou 50 kop grošů českých. Bylo to natolik moudré rozhodnutí, že jen hrozba ztráty takové sumy peněz stačila k tomu, že pokud hádky a urážky nepřestaly, žádné další udání již podáno nebylo.

No a co zbývá dodat. Jen to, že Jakub Bejr tak jako všichni z vesnice se s celou svojí rodinou ještě v r. 1651 hlásil jako nekatolík a jako takový byl v seznamu obyvatel Uhlířů podle víry z toho roku i zaznamenán. Pokud spolu s funkcí změnil víru a stal se katolíkem, a jinověrného svého příbuzného později udal, pak do písmene naplnil moudro starého českého přísloví, že „poturčec horší Turka“!

Josef Špür, foto: autor

STALIN A BEJR PŘED SOUDEM V PACE

Vašek Bejr z Hřidelce měl slušný flek v novopacké Regule. V partě sedmi lidí dělal svářeče. Pracoval s platinou i se stříbrem. Po třídenní šichtě čte na vrátnici, že se má odpracovat mimořádná směna na Sovětský svaz. Vašek Bejr, pracant a tvrdý chlap, který od mládí chodí pouze pomocí berlí, prohlásil, že má nárok na volno a že si mají soudruzi strčit mimořádnou šichtu do prdele!

Bylo uprostřed padesátých let a Sověti byli našim vzorem, šéfem a vůbec vším. Bejrova slova byla více než odvážná.

„Za tři dny jsem měl na Pace soud. Když jsem přijel od soudu vlakem do Bělohradu, potkal jsem hned na nádraží Luďka Votočkového ze Hřidelce. Já, že nemám práci. Cože, zejtra ať jseš u nás v traktorce! povídá. Na tři roky jsem šel jezdit s pásákem. Déertěčkem, DT 54. Pak byl ještě jiněj pásovej traktor - Stalinnec, ale na něj jsem já, kterej řek, ať jdou Rusové se zakázkou do prdele, nemoh. Dokonce jsem dostal i 10 tisíc nástupného a práci na pásáku jsem si protáhnul o rok, abych nemusel zpátky do Reguly,“ vypráví dnes 88letý Václav Bejr.

Na ovládání déertěčka používal Bejr pro brzdu a spojku dřevěný nástavec. Plyn byl na ruku. *„Jednou jsme seděli s Mildou Matoušem v Olešnici v hospodě. Pak jsme jeli ke Studenci vorat, Milda mě zaučoval. Když jsme v pásáku zpívali, tak to šlo. Ale najednou jsme oba usnuli. Převorali nějaký polní cesty a ouvozy a zastavili snad padesát metrů od vody a skály. O 50 metrů vedle a bylo po nás.“*

„Než jsem šel na packej soud, tak jsem předtím prolez blátivý pole, a byl od bláta snad celej. Všude se za mnou trousilo bláto. A na schodech povídám prokurátorce, že tady u soudu je pěkněj bordel, žádný čisto. Měl jsem štěstí, že mně nepřidali. Bejt to o nějakěj rok dřív, tak jsem dopad hůř.“

Novopackej soud a Vašek Bejr.

Před tím soudem stál i kamenný Stalin. Tuhle sochu pak museli dát pryč. Vždyť Svobodná Evropa dávala k dobru celému světu, že Nová Paka byla první, kde postavili generalissima Stalina před soud.

Eduard Čeliš, foto: Ladislav Stuchlík

Vítěz neznámý?

Skutečně tomu tenisovému klání bylo letos šílených padesát let. Psal se červen 59 a já chodil do osmé třídy bělohradské základky. Jako každý kluk u naší Javoroky jsem se snažil dělat všechny možné sporty. Mezi nimi i tenis.

Ve škole nás češtině, dějepisu, zeměpisu a zpěvu učila dvojice mladých kantorů.

Stanislav Rudolf a Zdeněk Prchal.

Oba byli o něco starší než my. Oba dobří. Oba oblíbení. A v červ-

nu před půlstoletím pány kantory napadlo, že si zahrají tenisový mač. Nevím proč, ale zvolili si mě, abych zajistil kurt a rozhodoval jejich klání na umpiru. Spolužák Pěťa Koláček, který dnes reprezentuje veterány Švýcarska, by určitě byl vhodnější než já. Ale volba padla na mě.

A tak se hrálo. Na čtyřce u bývalé zahradní restaurace. Výsledek nikdo nezná. Ani já coby sudí. Jenom se ví, že mač to byl vyrovnaný, napínavý, jako když hrají Nadal s Federerem ve finále Wimbledonu či US Open. Žádný fiftýn jeden druhému nedal zadarmo. Vraceli i nemožné míče. Ale přes velkou snahu šla „tenistům“ líp kantořina než tenhle bílý sport...

Před čtyřmi lety jsme měli sraz spolužáků. Při procházce Bažantnicí jsem u kurtu číslo 4 vyprávěl, jak Standa Rudolf a Zdeněk Prchal hráli tenis. Všichni byli zvědaví jak utkání dopadlo. Pan učitel Rudolf, který na sraz dorazil z Brandejsa, mi okatě podstrčil sto korun a povídá: „No, řekni milej Čeliši, kdo vyhrál. Kdo!“ Rezolutně tvrdím, že on a to 6:3, 7:5. Kdybych dostal stovky dvě, nadělil by Rudolf soupeři dva kaná-

ry, dvakrát 6:0. Před lázněmi stovku vracím.

Jedu na kole do Hořic. V Černíně, kde má Zdeněk Prchal barák s nádherně upravenou zahradou, mluvím u plotu s majitelem. Řeč přijde i na ten červnový tenisový duel mých učitelů.

V batohu jsem si z Černína vezl dvě velké okurky - salátovky. Při zpáteční cestě jsem je nevrátil.

Tak nevím. Nevyhrál ve dvou setech pan učitel Prchal?

Eduard Čeliš, foto: archiv

METEOR (POP GOLDMEN)

aneb 40 let s muzikou

Červen 1979 - venku v „Bažárně“ s Jirkou, Lenkou, Jardou a Romanem

se podařila). Honí se jim v hlavě pomyslení, že každého z nich čekají v týdnu zase povinné hodiny hry na hudební nástroj u pánů Jenčka, Hlavatého či sl. Ludvíkové, ale to přece není to pravé, „orechové“. Každý z nás se věnuje tomuto koníčku už poměrně dlouhé roky, což nás přestává pomalu bavit. Co takhle přestat hrát etudy, sonatiny a začít se věnovat něčemu, co nás víc nadchne. Noty, houslové či basové klíče přece nejsou určené jen k těmto účelům. Touhu zahrát si i nějakou „modernu“, a to jednou někdy nejen pro sebe, ale třeba i na nějaké tancovače. A tak chodíme okukovat kapely z okolí, trochu doufáme a přejeme si zároveň, že bychom něco podobného také mohli zkusit. Ale jak na to? Umět na něco trochu hrát ještě nemůže znamenat „bourání“ hudebních sálů (chápejme většinou hospodských) s pohledem na pěkně se svíjející tanečnice.

A je tu 22. březen 1969 - první schůzka, první noty, první zkoušení. V kulturní místnosti Jiskry v Horní Nové Vsi (jak jsme říkali v „jizbě“) se schází pětice muzikantů (spíše ještě tedy jen hráčů na nějaký hudební nástroj), aby se pokusili o zahrání první skladby z not („Jak se tak dívám“). Kdo byli ti, kteří položili základní „kámen“ další bělohradské kapele po dechovce pana Hrnčíře či tanečním orchestru továrny TOS? Tedy ti tři z vlaku - Karel Beneš, Jarda Kojar Čerovský a Přemek Vajdl, dále Milan Berta Beránek a Joska Sam Novotný. Nástrojově jsou k dispozici saxofony Jardy a Karla (alt a tenor), trubka Milana, Samův pozoun či půjčené bicí z roku „jedna-dvě“ a nakonec i letité pianino pro Přemka, které patří k inventáři naší „zkušebny“. A jak přibývají další týdny a s nimi sobotní dopolední zkoušky, rozšiřuje

Kytarista a zpěvák Vláďa Vik

se i repertoár, který má vesměs zatím pouze orchestrální podobu. Přicházejí i další hráči - Standa Altman (2. trubka), Josef Vágenknecht (bicí), Milan Sytař (basová kytara). Zkouší se, skladby přibývají, takže by to chtělo zkusit nějaké vystoupení? Ale pro koho? Ještě, že továrna TIBA v Horní Nové Vsi měla internát s učnicemi, a bylo to jasné. První vystoupení v hospodě „U Ježků“ na „Májích“

Ještě jako POP GOLDMEN v r. 1972 na zájezdu v NDR (zleva: V.Vík, J.Vágenknecht, M.Hloucal, J.Novotný, P.Vajdl, K.Beneš, chybí: J.Řezáč a H.Schindlerová)

(3. května), následně pak večírek internátu, dvě vystoupení v dětské léčebně v Bělohradě a první hra v Bažantnici. To už ale se zpěváky (Vládou Vikem a Jarčou Jakoubkovou) a doprovodnou kytarou. Nikdo dnes neuvěří, že se zpívalo na jeden městský amplión a kytara hrála na domácí rádio! Během prvního roku své existence skupina uskutečnila 7 vystoupení. 6. února 1971 hraje me bělohradským hasičům poprvé na plese, a od té doby každý rok! Nejen v „Lázeňáku“, ale nuceně i v Lánech a Horní Nové Vsi. Nechávejí nás pak „bydlet“ (resp. naši aparaturu) v jejich hasičárně, děkujeme jim za těch 38 let trvalé spolupráce.

V dalších letech zájem pořadatelů tanečních zábav o spolupráci přibývá, přicházejí zpěváci Jirka Sedlatý a Jitka Nováková, repertoár se průběžně doplňuje především skladbami z oblasti české pop music. Odtud tedy počátek prvotního názvu kapely, a protože pro veřejná vystoupení nám p. Beránek šije zlatá, brokátová saka, je to jasný - „POP GOLDMEN“, byť někomu z nás do té mužnosti možná ještě pár měsíců chybí. Kapela ale potřebuje mít také nějakého kapelníka, aby mohla složit oficiální zkoušky (přehrávky). Spolupráci a otcovský dohled nad námi (i svojí dcerou) přijal p. Čestmír Novák. Za Standu začíná hrát na trubku společně s Bertou Milan Pavlásek, pokud Přemkovi v hraní brání povinnosti v bráně dorostu fotbalistů Hradce Králové, jsou za něho připraveni zaskočit Eva Švitorková či Josef Špringer. Kromě čajů v Lázeňském hotelu či v Bažantnici se hraje i v blízkém či vzdálenějším „okresním“ okolí (Vřesník, Tetín, Valdov, Nemyčeves, Ohnišťany, Veliš, Žlunice, Smidary, Sobotka), na úspěšných krajských přehrávkách v r. 1970 zpívá už i Josef Řezáč. Se svým protirýmým Sanorinem objíždí snad všechny

Oslavy 1. „narozenin“ kapely (1970) - vpředu zleva: P.Vajdl, J.Nováková, J.Sedlatý, vzadu: S.Altman, M.Beránek, K.Beneš, J.Čerovský

„Porevoluční“ májové hraní za sokolovnu

produkce, bohužel, ne vždy mu pomáhá. Možná je ale byl příčinou „zanícení“ jeho básnického „střeva“, neboť se začínají hrát i písně, které sám otextoval. Jeho novou pěveckou partnerkou se v r. 1972 stává jičíněvská Hanka Schindlerová, která střídá krátkodobě působící Lenku Tlapákovou. Na trubku hrají i Milan Sedláček a Mirek Hloucal (někdy i s bráchou Joskou). Na produkce s námi jezdí i hodně příznivců, především díky velkému autobusu, kterým jsme se přepravovali. Hodně se hraje ve Slavhisticích, Kopidlně, Milovicích.

Díky povinnostem se základní vojenskou službou dochází během prvního desetiletí kapely k podstatným personálním změnám, resp. výměnám či záskokům. Je už také více než nutné mít svého zvukaře a technika, a tak začíná dlouhodobá spolupráce s Vaškem Šilingem. Za hranice odchází Karel Beneš, za bicí usedá Jirka Plecháč, začíná zpívat Lenka Nosková s občasnou podporou Jany Vikové, basovou kytarou tvrdí muziku Jarda Nosek. O více či méně úsměvné historiky taky není nouze - stěhování klavíru do hořeňácké hospody, květinová „děkovačka“ v Nemyčevsi (Radek B.), „kadibudka“ v Kopidlně, prosklení lítaček v Milovicích („Mejzy“ P.), Karlův lyžařský výkon v Janských Lázních, Hančin výron v kotníku na zájezdu s Hořeňákem do NDR k Baltu, nepojízdný Robur s došlou naftou... A také

Současný METEOR (vpředu zleva: Vláďa Vik, Přemek Vajdl, Vašek Šiling, vzadu Slávek Cerman)

problémy s anglickým názvem kapely - na sklářském plese ve Valdicích 25. ledna 1975 tedy poprvé jako METEOR. K úspěšným „šťacím“ patří čaje v Suché, Vláďa by mohl vyprávět... Končí Pepa Rezáč, s Vláďovým odchodem na vojnu začíná spolupráce s Romanem Slukou, hrají se především „Kaťáci“ a Petra Janů, „Bažárna“ je naším druhým domovem.

Přichází i první větší krize kapely (1982), na „basu“ hraje Zdeněk Kánský, brzy ho už na dlouhé roky střídá Vašek Š., za bicími se dost často objevuje hořický Josef Klapka, pětisté vystoupení kapely slavíme v Hořicích (v „Bystřici“). Začíná občasná spolupráce a vzájemná výpomoc s novobydžovským Klubem 7. Využíváme služeb hráčů na dechové nástroje - vystřídalo se jich

požehnaně: Milan Krejčovský, Jarda Hezký, Láďa Krois, Standa Novotný, Milan Sedláček, Láďa Koucký, Ota Petyniak, Láďa Plhák, Vašek Novák, Vláďa Gottstein, na bicí občas zaskakuje Mirek Hlaváček. Zkoušejí to i zpěvačky Dáša Růžičková a Iveta Haková. Konec 80. let „trávíme“ převážně hrami na

Na jedné ze slávistických akcí „U Kostela“ („U Sehnalů“)

„domácích“ pódiih v lázních, Bohumilce, i „U Kostela“, kde vzniká dlouhodobá spolupráce s bělohradskými příznivci fotbalové Slávie Praha. „Bažárna“

Svatební veselka v Chlumci na zámku s J.Klapkou a Zd.Kánským

Se slávistou Ivo Ulichem

jíž neexistuje, smutní všichni milovníci tanečků a zábav.

Roky 1994 až 1997 už ale patří opět k bohatým na hraní (celkem 273 her). Kromě blízkého okolí se hraje i ve Špindlerově Mlýně, Vrchlabí, na Benecku, v Králíkách u Nového Bydžova, Žacléři, Jilemnicí, na plesech,

zábavách, večírcích či rautech, občas i na svatbách. Na podzim 1996 si připomínáme při domácí pouťové zábavě jubilejní 1000.vystoupení.

Od r. 1999 se kapela už personálně nemění, hraje se definitivně jen ve čtyřech - Vláďa Vik (kytara, zpěv), Přemek Vajdl (klávesy, zpěv), Vašek Šiling (basová kytara, zvukový technik) a Slávek Cerman (bicí, zpěv).

Za těch 40 let jsme si užili hodně zábavy, získali nemálo hudebních zkušeností, poznali mnoho kamarádů, dokázali jsme se vyrovnat s problémy a nástrahami, které nám někdy vstoupily do cesty, jen ten čas a roky, co ubíhají ale všem stejně, nedokázal nikdo z nás zastavit. Snad až někdy příště...

(ze vzpomínek Přemka Vajdla)

foto: archiv Meteoru

P. S. Omlouvám se všem, na které jsem nedopatřením při svém vzpomínání nevzpomněl (určitě k nim patří i velká skupina našich „dopravců“, bez nichž bychom nikdy nikam nedorazili).

Koupání na Hlubokém

Kdo přijde dnes na rybník Hluboký, oázu ticha a klidu, kde jediným zvukem je mlasknutí olůvka návnady několika málo lovcích rybářů, by snad ani neuvěřil, jak vypadal tento rybník před zhruba sedmdesáti léty.

V době před druhou světovou válkou, během ní a ještě krátce po ní zde bylo koupaliště, jež si nabídkou služeb a návštěvností nezadalo se známějším Pardoubkem. Bělohradský hoteliér Pech zde postavil zařízení, které v té době vzbuzovalo údiv a lákalo četné návštěvníky.

Podívejme se na staré pohlednice, nechme se unášet dávnými vzpomínkami.

Na Hluboký se chodilo buď přes Bažantnici, hned za ní nebylo vlevo jednolitě pole, ale úzká políčka a mezi nimi nejméně tři rovnoběžné cesty až k lesu Homolka. Po jeho okraji se došlo ke hrázi rybníka. Tam se setkala tato cesta s cestou od miletínské silnice, která vedla v té době těsně kolem břehu. Přepad rybníka byl přemostěn krásným můstkem se zdobeným zábradlím z bílé břízy. Již odtud byla vidět první atrakce koupaliště, totiž poměrně vysoký stožár s vlajkou, která naznačovala, že je plovárna v provozu.

Asi v polovině hráze na nejhlubším místě stála ve vodě skokanská věž s podlahou tak dva-tři metry nad hladinou, lezlo se na ni po šikmém žebříku. Zajímavostí bylo pevné zábradlí po obou stranách, věž byla otevřená jen k rybníku, snad proto, aby děti nepadaly do mělké vody a nebo přímo na hráz.

Za touto věží bylo jedno ze tří mol či prkenných palub. To první z nich bylo kolmo k hrázi, vymezovalo jednak přístaviště plavidel a dále sloužilo k mimořádné atrakci, kterou byl Hluboký proslulý a lákal i neplavce a diváky všech kategorií. Ta bude popsána později. Rovnoběžně s hrází těsně u ní byla zvýšená paluba, z ní vedly schůdky do vody. Třetí molo bylo rovněž rovnoběžně s hrází asi tak patnáct, dvacet metrů od ní, a vymezovalo tak jakýsi bazén, z něhož ovšem bylo možno vyplavat průlivem na volnou vodu.

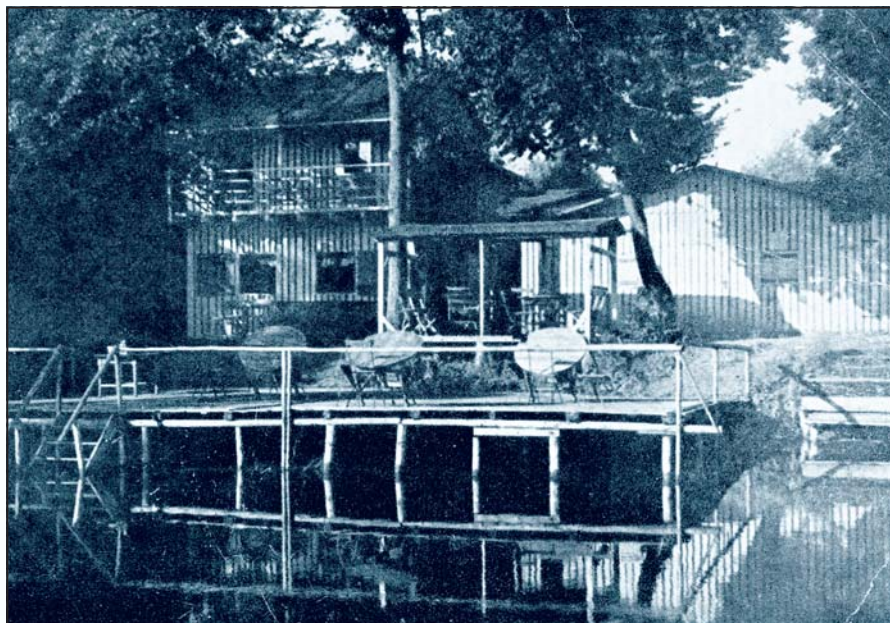
Na břehu, přibližně v místech, kde je nyní rybářská chata, a teď, věřte nebo nevěřte, stály tři dřevěné stavby. Nejvyšší byla dokonce jednopatrová, dole byla kuchyně, kde vládla paní Morávková. Dodnes si pamatuji ozdobný nápis nade dveřmi: „V té naší kuchyňce, tam se dobře vaří“ a skutečně se tam vařilo pro hosty, jídla se podávala naproti v menší jídelně a nebo se hodovalo u několika stolů venku. V patře byly dva hostinské pokoje, oba s balkónem a výhledem na rybník. Vedle stála přízemní, dosti rozlehlá budova, kde byly šatny nebo spíše převlékárny a zřejmě i hospodářské zázemí hlavní chaty. Třetí budova byl samostatný altán stojící na hrázi, kam se pod střechem vešly až čtyři kavárenské stoly.

Málem bych zapomněl na stavbu čtvrtou, byl to altánek na kraji rákosí na protější straně rybníka, kam se dalo doplatit. To v té době, jak teď mohu posoudit, při nízké úrovni plaveckého umění obecně, bylo jen pro pár dobrodruhů, a proto se tam jezdilo některou lodí zdejší flotily.

Zastavme se u ní, v době slávy tam byly tři veslice, každá pro čtyři až šest osob, a dva maňásky. Pro mladší čtenáře, to poslední byl jakýsi neohrabaný kajak pro jednu nebo dvě osoby nepříliš uměle sbitý z prken. Na rybníku platil i jistý plavební řád, jak si můžeme přečíst na jedné pohlednici, na stromě visí tabulka s nápisem: „Zákaz ježdění do rákosí“.

Nyní slíbená největší atrakce. Byla to koza či kozel, který uměl plavat. Jak produkce vypadala: pan Morávek přivedl kozu na konec mola, co vedlo dost daleko do rybníka, a tam ji nelítostně hodil do vody. Koza se vztyčenou hlavou plavala nejkratším směrem ke břehu a netvářila se při tom příliš radostně. K určení let, kdy se tato zábava konala, nám pomohlo to, že koza se jmenovala Něguš a toto jméno po habešském vladaři jistě nedostala dříve, než po vypuknutí Italsko - habešské války v roce 1935, ale spíše až v jejím průběhu v r. 1936.

Světové dějiny se zapsaly do dějin koupaliště Hluboký ještě jednou, a to zvýšenou návštěvností v letech 1941 až 1945. Způsobila to hitlerovská akce Kinderlandverschickung, kdy byly posílány děti z bombardovaných měst na klidnější místa. Jako takové místo byl také vybrán Bělohrad a do tehdejšího Grandhotelu Urban byli nastěhováni, jak se tehdy říkalo, němečtí kluci. Byli to hoši od 11 do 14 let, zpravidla celé třídy z jedné školy. Kolik jich bylo, mi není známo, ale do stovky jich mnoho nechybělo. Ti v létě chodili na Pardoubek, příjemně tam s nimi nebylo, a proto česká společnost před nimi utíkala na Hluboký.

Konec války také něco na Hluboký

přinesl. Lodní park se zvětšil o tři takzvaná torpéda. Byly to bývalé překližkové přídatné letecké nádrže, z kulové přední části přecházely ve válec a zakončeny byly kuželem. Do válcové části se vyřízl oválný otvor, dolů se přidělalo kolmé prkno jako kýl a podivné plavidlo, jehož vratkost několikanásobně převyšovala již zmiňovaný maňásek, bylo na světě.

Ještě poslední drobnosti, chata na Hlubokém nebyla napojena na elektrickou síť, ale měla vlastní elektrárnu. V podvečer zavedl pan Morávek vytékající vodu na malé vodní kolo a to nějak pohánělo dynamo. Pod hrází bylo slyšet pleskání vody na lopatky, v chatě se rozblískaly dvě nebo tři malé žárovky. Hosté u stolů besedovali, hodovali a popíjeli, gramofon s troubou (bez elektriky) hrál mono a rozhodně ne hi-fi, jak si dodnes pamatují „Když bílé konvalinky kvetou“.

Jiří Vacek, foto: archiv

Schanielova vila

Tajuplně a mysticky působí mezi poli pod Hůrou při cestě mezi Prostřední Novou Vsí a Brtví tzv. **Schanielova vila**. *Kdo ji postavil? Proč stojí tak o samotě? Žil v ní nějaký Angličan? Chtěl v ní skutečně režisér Svěrák natáčet scény filmu Tmavomodrý svět?* Tyto a další otázky se mně často honily hlavou a tak jsem se je pokusil s pomocí paní Evy Hrubé a ing. Petra Trávníka rozluštit.

Kremlíčková vila v Horní Nové Vsi

Na začátku se musíme vrátit o 111 let zpět do roku 1898. Tehdy odkoupili Jan Jína z Libštátu a Vilém Kremlička ze Semil od obce Horní Nová Ves část návse a zahájili stavbu textilky. Vilém Kremlička pocházel z Jihlavy a působil jako úředník firmy Matouš v Semilech, odkud byla i jeho manželka. Už v roce 1899 se Kremlíčkoví přistěhovali do vily u továrny, kolem níž začali budovat park.

V roce 1901 se společníci rozešli a novým společníkem Viléma Kremličky se stal továrník František Matouš ze Semil, zatímco Jan Jína začal stavbu nové továrny v Prostřední Nové Vsi.

Kremlíčkoví měli tři děti, dcery Hermínu (1888) a Zdenku (1894) a syna Viléma (1889). Nejstarší dcera Hermína se provdala za JUDr. Emanuela Schaniela (1880), se kterým žila nejprve ve Vídni a poté v Praze, kde JUDr. Schaniel pracoval jako sekční šéf na ministerstvu obchodu. V červnu roku 1926 zahájili manželé Schanielovi stavbu vily v anglickém stylu s domkem pro zahradníka v Lázních Bělohradě a v listopadu téhož roku se do ní již z bytu na pražském Hradčanském náměstí stěhovali. A co bylo důvodem stavby na samotě pod Hůrou? Slábnoucí zrak JUDr. Schaniela, kterému oční lékař doporučil, aby se často díval do zeleně. A tu Hůra nabízí měrou vrchovatou...

JUDr. Schaniel odešel do důchodu (odmítl výměr penze s tím, že to je jen pro nemajetné) a těšil se na odpočinek v Bělohradě. Jenže v roce 1927 odešel z Kremlíčkovy továrny dlouholetý ředitel Václav Libich a o rok později zemřel na těžká válečná zranění Vilém Kremlička mladší.

Domček pro zahradníka

Ten se po válce v chorvatském Záhřebu seznámil se svojí budoucí ženou Blankou Kostial – Živanovič, s níž měl dvě děti – Radovana a Evu. V rodinném podniku byl společníkem a „junioršéfem“. Vedení továrny tak převzal právě JUDr. Schaniel. Navíc v roce 1930 zemřel i Vilém Kremlička starší.

Vraťme se však ke „Schanielově vile“. Jejím stavitelem byl Hynek Poslt z Pecky, který stavbu provedl ze švédských přepalovaných cihel. Chloubou stavby bylo nádherné dřevěné schodiště jako na zámku, krásné tapety, lustr i nábytek. Schanielovi si na konci 30. let užívali klídek pod Húrou, pan Schaniel se věnoval s velkou láskou sedmdesátiarové zahradě se 150 stromy a velkokvětými šeříky, zeleninové zahrádce a včeličkám.

Změna nastala v roce 1948. Do vily se přistěhovala mladší sestra paní Schanielové vdova

Zdenka Rambousková, která byla vystěhována z rodinné Kremličkovy vily v Horní Nové Vsi. Její osudy byly také velice zajímavé. První manžel, chorvatský šlechtic Harry Kostial – Živanovič (bratr manželky jejího bratra Viléma) prohrál na svatební cestě na zaoceánské lodi do Ameriky majetek a manželé se posléze rozvedli. Druhý manžel, bankovní ředitel Jan Rambousek z Hradce Králové, byl předčasně penzionován a od roku 1930 se tak spolupodíleli na vedení rodinné firmy v Horní Nové Vsi. Jan Rambousek v roce 1940 zemřel a Zdenka Rambousková se se synovcem Radovanem Kremličkou po válce opět zasloužila o obnovení textilní výroby až do hořkých konců v roce 1948.

Ze Schanielovy vily po roce 1948 komunisté odvezli nábytek, jehož část byla použita v novopacké poliklinice, byla zlikvidována knihovna a americká stáložárná kamna skončila v rekreační chatě Narexu na Studenově. V roce 1962 byl do vily přidělen nájemník – příslušník SNB Jeřábek (další soužití ve vile pak snad bylo inspirací pro film Pelíšky).

V roce 1968 bezdětní manželé Schanielovi prodali vilu vzdálenému příbuznému učiteli Františku Trávníkovi a tím měli záruku, že se jim ve vile nebudou stídat různí cizí nájemníci. V té době již měli vysoký věk a situace je značně stresovala. Na život ve vile v té době vzpomíná ing. Petr Trávník: „Vždycky mě fascinoval jejich přesný denní režim. Pan Schaniel pracoval na zahradě, rád třeba štípal polínka, a přesně v půl jedenácté vyšla paní Schanielová, že je topinka a čaj. Pan Schaniel kouřil čibuk, manželka mu dala pléd, všichni byli úžasně sečtělí a rádi vzpomínali a vypravovali.“

Schanielovi měli ve vile v té době jednu místnost v přízemí, druhou využívala paní Rambousková, v poschodí žili Trávníkovi, dole se topilo uhlím, v patře akumulací. Co všechny trápilo, byla přístupová cesta. Zemědělská technika ji vždy na jaře a na podzim tak rozblátila, že vyjít se dalo jen v holínkách. „Tam, kde je dnes skautský areál, jsme měli bednu, v níž jsme si nechávali boty na přezutí. Jedny byly na cestu od vily k bedýnce, druhé od bedýnky do města,“ s úsměvem vzpomíná ing. Trávník. Na pobyt ve vile ráda vzpomíná i praneteř Schanielových paní Eva Hrubá: „Jako školačka jsem u nich byla často na návštěvě nebo na prázdninách a nejenže jsem se zájmem sledovala zahradnickou a včelařskou činnost a všelijaké zajímavé vyprávění pana Schaniela, ale hlavně jsem si všimla, že ačkoliv žili opravdu v podmínkách více než skromných, nikdy si ani slovem nepostěžovali na to, co bylo dříve a v čem žijí nyní. Měla jsem vždycky dojem, že jediné, co je trápí, je špatný přístup k vile. Zaujalo mě také, že si všichni celý život onikali.“

JUDr. Emanuel Schaniel zemřel na podzim roku 1970, jeho manželka Hermína na jaře 1971. Paní Rambousková se odstěhovala ke svému synovi Radovanovi do Hořic a v roce 1986 zemřela. Trávníkovi v polovině osmdesátých let prodali vilu místnímu JZD, které ji potom v roce 1993 prodalo soukromé osobě.

A jak to bylo s filmem Tmavomodrý svět a režisérem Janem Svěrákem, o čemž se v Bělohradě vypravovalo? Odpověď jsem našel u ing. Lenky Vichnarové: „V novinách jsem četla inzerát, že se hledá vila v anglickém stylu, kde by se mohly natáčet scény z filmu Tmavomodrý svět. Upozornila jsem na Schanielovu vilu, ale bez odezvy.“ Jan Svěrák tedy v Bělohradě nenatáčel a okolí vily už také nepřipomíná období první republiky, kdy ho s láskou udržoval JUDr. Emanuel Schaniel a čekal, až ho manželka zavolá na čaj s topinkou...

Manželé Schanielovi u své vily

Pavel Šubr, foto: archiv Evy Hrubé a Ladislav Stuchlík

Až na vrcholky hor ...

Zdolat výšku 5 011 m n. m., což je výše než Mont Blanc, zanechá jistě v člověku pocit hrdosti a vítězství nad sebou samým. Ale z rozhovoru s Filipem Simonem jsem nabyla dojmu, že ten pravý pocit naplnění z této náročné cesty do Nepálu je z vědomí, že cesta splnila svůj pravý účel: navázat kontakty s těmi, kteří potřebují pomoc, a poznat jejich život.

Motivace

Nápad cestovat do Nepálu vznikl vlastně náhodou, když profesor angličtiny Jan Suk, který je vášnivým cestovatelem, hledal školu, se kterou by bylo možné navázat kontakt. Ještě větší náhoda byla, že v té době se zcela výjimečně dostal na internet ředitel tamější školy se stejným záměrem. Následoval výběr zájemců z řad žáků našeho novopackého gymnázia, shánění peněz a informací o této zemi pod Himalájemi. Nakonec nás jelo šest: ředitel školy Mgr. Matějovský, profesor Suk, dvě studentky a dva studenti.

Cesta

Letěli jsme letadlem ČSA do Frankfurtu, pak arabskou společností Gulf Air do Bahrainu a do hlavního města Nepálu Kathmandu. Hned na letišti nabízejí upravení Nepálci ubytování a průvodcovství, což jim skýtá dobrý výdělek. Snadno se s nimi člověk dorozumí anglicky, o naší zemi mluví jako o Československu a dobře znají naše fotbalisty. Jakmile jsme opustili bránu letiště, ocitli jsme se v jiném světě. Ve světě přírodních a kulturních krás. Přestože domy a ulice jsou zanedbané a všude spousta odpadků. Koše neznají. Mnoho domů je rozestavěných, protože tak nemusí platit daně. Po městě lidé jezdí jednoduchými elektromobily a autobusy. Nejsem však přesvědčený, že mají pevné a fungující jízdní řady.

Lidé

Nepálci jsou velmi laskaví a přátelští lidé. Ženy jsou velice pohledné, upravené, nepijí alkohol a často vykonávají těžkou práci, muži jsou zde v nadřazeném postavení. Děti už od dvou let běhají samostatně po ulicích, chodily za námi, rády se s námi fotily a byly velice vděčné za bonbony a tužky, kterými jsme je často obdarovali. Navštívili jsme i místního holiče, který zákazníka nejen ostříhá, ale i namasíruje a použije kouzelnou kamennou sůl z Himalájí.

Ubytování a stravování

Naši nepálští přátelé patří k těm majetnějším, tudíž jsme bydleli na vysoké úrovni. Od turistické čtvrti Thamel jsme byli vzdáleni 30 minut jízdy taxikem a po celou dobu pobytu jsme v této oblasti neviděli Evropana. Měli jsme tak obrovskou příležitost seznámit se s pravým nepálským životem. Jsou zde velké sociální rozdíly, které souvisejí s rozdělením na kasty. Ředitel školy Badri a ostatní, kteří se o nás starali, patří k vyšší kastě. Časté jsou výpadky energie a každý lepší dům má svůj rezervoár na vodu. Ředitel Badri moc dobře věděl, že bychom rádi poznali nepálský styl života a nikoli prostory mezinárodních hotelů. Proto nás pozval do vesnice, kde se narodil. Žili jsme dva dny mezi Nepálci, sami si vařili a spali na půdě na kukuřici. Dokonce jsme pomohli i zorat kus pole nedaleko vesnice. Nepálská kuchyně nám velice zachutnala. Každodenním jídlem je tzv. dhal bat, což je rýže s čočkou, k tomu zelenina a občas kousek kuřete. Připravují jídla hodně kořeněná, protože déle vydrží. Dobrý oběd v lepší restauraci vyjde přibližně na 40 Kč. Pije se voda, pivo je zde velmi drahé. Měli jsme možnost ochutnat i speciality jako jačí sýr, smažené slepičí hlavy a tibetské pivo.

Náboženství

Nejrozšířenějším náboženstvím je zde hinduismus. Náš zdatný průvodce Gombu, který nás provázel po horách a několikrát zdolal Everest, byl věrným buddhistou. Všechna náboženství se zde tolerují a několikrát jsme byli svědky náboženských rituálů. Silným zážitkem bylo pálení mrtvých u řeky Bagmati v Kathmandu. Hinduisté přinesou člověka na sklonku života do jakési nemocnice blízko řeky, kde nemocný či starý čeká na smrt. Po smrti je vyneseno k řece a rodinou je spálen. Pozůstali pak po celý rok nosí bílý šat. Ve stejné řece se o kus dál koupou děti i zvířata a pere se prádlo. Navštívili jsme také vesnici, kde se slavil Den turismu. Vtipné bylo, že jedinými turisty jsme byli my.

Škola - SHREE HANUMAN SEKONDARY GRAMMAR SCHOOL

Do školy, která leží v náhorní plošině v horách, dochází 400 žáků i ze vzdálenosti několika kilometrů. Školu nechal postavit majetný Japonec, který má i další plány na její rozvoj. V jedné třídě je až 80 žáků, kteří si platí uniformy a učebnice. Stravují se

výhradně doma, a to ráno a večer. Vyučování začíná v 10 hodin ráno společným nástupem, hymnou a modlitbou a pokračuje zhruba do 16 hodin odpoledne. Děti chodí do školy rády, protože věří, že dobré vzdělání a angličtina jim může zajistit lepší život a možná i přestěhování do Kathmandu, kde je více příležitostí. Starší žáci mluví velmi dobře anglicky. Vyučuje zde 25 učitelů, kteří mají se studenty přátelský vztah. Naivně jsme vezli prezentace v Power-Pointu o České republice, že je blíže seznámíme s naší zemí. Vybavení školy je velice skromné a není zde žádný funkční počítač. Proto si rádi vyslechli vyprávění o naší zemi v trojitém překladu z češtiny do angličtiny a následně do nepálštiny.

Trek - Langtang

Pro své putování jsme si zvolili část Himalájí - Langtang, protože je zde oproti oblasti Everestu a Annapuren méně turistů a mnohem levněji. Společnost nám dělal syn ředitele školy Amin, který se ukázal jako dobrý přítel a horolezec. Průvodcem a hlavním koordinátorem treku byl zkušený horolezec Gombu, který nám často vyprávěl o svých výpravách na osmitisícové vrcholy. Po Himalájích jsme putovali 8 dní, spali jsme v horských vesnicích a oproti některým turistům jsme nevyužili služeb nosičů, a vše jsme táhli na zádech. Hlavním cílem cesty byla návštěva svatých jezer Gosaikunda ve výšce 4 500 m n. m., ve kterých se Honza Suk i vykoupal. Společně jsme pak procházeli průsmyk Laurebina La, kde jsme už pociťovali nedostatek kyslíku. Avšak touha vystoupat výše byla silnější. Rozdělili jsme se tedy a půlka naší výpravy se rozhodla zdolat nedaleký vrcholek ve výšce 5150 m n. m. Bez znalosti průvodce bychom byli ztraceni, protože na vrcholek nevedla žádná cesta. Byla mlha, místy sníh a po několika hodinách jsme byli nuceni se vrátit. Stáli jsme však pod vrcholem ve výšce 5 011 m n. m., kterou naměřil náš průvodce na svých hodinkách. Dál už jsme jít nemohli, bylo to na lano, které jsme neměli. Ale i tak jsme byli naprosto spokojeni, protože jsme byli mnohem výše než Mont Blanc. V Kathmandu jsme se pak rozloučili s naším věrným průvodcem, který druhý den odlétal pod Everest. Na závěr pobytu se konal hinduistický svátek Dasain. Byl jedním z nejdůležitějších svátků, který můžeme přirovnat k našim Vánocům. Po tisících se rituálně zabíjela domácí zvířata včetně koz a buvolů. Krví žehnají dopravním prostředkům a večer se oddávají velkému veselí.

Závěr

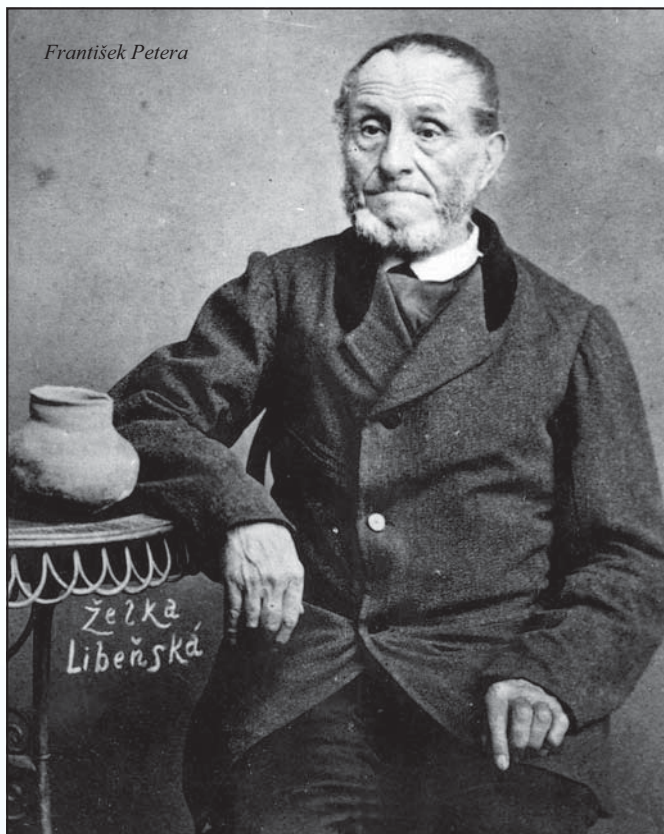
I když k blahobytu je zde velmi daleko, máte pocit opravdovosti, upřímnosti, lidskosti a přátelství. Lidé jsou zde šťastní, a to je jejich největším bohatstvím. Věřím, že seženeme dostatek prostředků, abychom jim mohli do budoucna významně pomoci. Určitě se tam několikrát vrátíme. Dodnes jsme v kontaktu a očekáváme jejich druhou návštěvu.

Naše cesta do Nepálu se uskutečnila na podzim roku 2008.

Hana Friedrichová a Filip Simon, foto: Filip Simon

František Bohuslav Petera-Rohoznický

Národní buditel, vlastenec František Petera - Rohoznický byl v pořadí bělohradský farář šestý, ale svým hlubokým zájmem o zdejší kraj a dějiny Bělohradska nesporně první.

„Narodil jsem se dne 8. července léta Páně 1798 ve vsi Rohoznici na dolním konci, v krčmě čili hospodě k panství miletínskému přínaležející...“ vypráví v Pamětnici fary bělohradské. Navštěvoval miletínskou školu a po ukončení jičínského gymnázia studoval filozofii a bohosloví na pražské univerzitě. Získal tak důkladné vzdělání. Na kněze byl vysvěcen 24. srpna 1822 v Hradci Králové. 8. září ho pak slavnostní průvod doprovázel z domu jeho otce až do kostela v Lanžově, kde slavil za veliké účasti lidu svou primiční mši.

Po několika letech působení v horském Maršově přijal s velikou radostí své jmenování do Bělohradu: „Jako vězeň, skrze 14 let v tuhém vězení ukovaný, těší se a jása, když mu hlásný osvobození zvěstuje, tak i já jsem plesal, slyše dne 18. července 1836 tu radostnou novinu, že mě vysoce urozená milostivá paní Antonie baronka ze Stillfriedů, rozená hraběnka z Schaffgotschů, dědičná paní na Bělohradě, za faráře bělohradského zvolila...“

2. srpna 1836 bylo všechno připraveno k jeho uvítání, ale František Petera přijel tak brzy, že jeho příjezd ještě nečekali. Vstoupil tedy do chrámu sám, ale na faru ho už s velkou slávou doprovázely cechy s praporci a školní mládež. Z Maršova s ním přijel i bratr Antonín Petera jako jeho osobní kaplan.

Slavnostní instalace nového faráře se konala 1. listopadu 1836 na svátek Všech svatých. K bohatému obědu byli pozváni nejen okolní kněží a panští úředníci, ale druhého dne i dvacet nejstarších žebráků, po dvou z každé obce, a třetího dne i obecní rychtáři. Tak začalo jeho třináctileté působení v Bělohradě.

Jako horlivý kněz a vlastenec snažil se P. Petera lidi sobě svěřené dobře vychovávat, založil i školní knihovnu. Zajímal se o hovorovou češtinu, sbíral lidové výrazy, názvy, zapisoval si rčení. Přispíval do Jungmannova slovníku, udržoval kontakt s pražským kulturním a vlasteneckým centrem, psal články do časopisů. Žil v přátelských vztazích s mnoha významnými osobnostmi české kultury, s vlasteneckými kněžími i laiky. Na bělohradské faře poskytl pohostinství a nocleh dramatikovi profesoru V. K. Klicperovi.

Srdce měl se soucitem otevřené pro bídu zdejších chudých lidí, vydržoval na studiích své bratry. František Petera byl vyhraněnou osobností. Měl v sobě houževnatost a neústupnost selského rodu, byl svérázný povahy. Dovedl se silně nadchnout pro názor, který považoval za správný, a pak ho tvrdě hájil. Jednal vždy přímo, otevřeně, nebál se kritizovat ani bělohradskou vrchnost. Zatímco jeho předchůdce farář Jan Pacák zapisoval ještě do farní kroniky německy, P. Petera psal nejen česky, ale živě a s velkou důkladností. Založil novou farní kroniku a svým květnatým slohem do ní pečlivě zapisoval všechny události. Líčil zajímavě své farníky, používal bystrou a vtípnou charakteristiku. Nerozlišoval přitom podle majetku, přísně odsoudil nepěkné povahové rysy své patronátní vrchnosti a stejně nadšeně chválil chudáka, který si uznání zasloužil.

S velkým nadšením se František Petera pustil do pátrání v dějinách Bělohradska. Jako horlivý badatel a bystrý pozorovatel rád podnikal dlouhé pěší túry i vyjížděky na koni do blízkého okolí. Svůj rodný kraj velmi miloval a citlivě vnímal jeho krásu.

„Dne 10. května 1843 odebrav se já, František Petera farář, po ranních službách Božích... jezdecky na horu Zvičín dvě hodiny cesty od Bělohradu... kdež byla pouť v kostelíčku lадném, na té hoře od hraběte Kotulinského vystavěném. Nevýslovnou jsem byl pojat radostí, zíraje s tohoto velebného místa... Pohled k západnímu pohoří Chlum, to je krajina, obor mé duchovní správy objímající, s rozmanitostí pahorků, vodních zrcadel, hájků...“

Zamýšlí se nad tím, není-li název Zvičín odvozen od staroslovanského boha Zviče, který tu míval svůj chrám. Vyslovil domněnku, že zdejší zvyk zapalovat ohně na kopcích 30. dubna a večer před svátkem sv. Jana Křtitele, tedy 23. června, může být pozůstatkem starých pohanských obřadů na této hoře plně

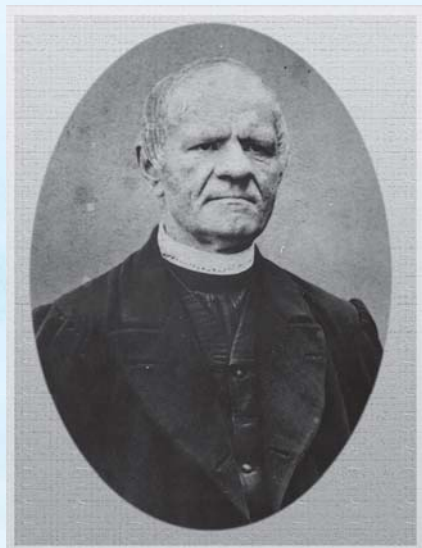
světla, kde jako první vychází slunce. Zajímal se o historii hradiště na Valech, připojil k ní pověst o tamějších obrech. Kopal i na Velehrádku u Lanžova, objevil několik starých pohřebišť. A protože měl bohatou fantazii, vypomáhal si s ní i při svých badatelských objevech.

Ale především hořelo jeho srdce pro zdejší kraj:

„Jakoby čarovným prutem mrštil, když jsme mezi lesem Bulicí a Mlakami z ouvalu zádušního dospěli na vrch Velké Homolky, rozvine se znenadání před našimi zraky utěšená kotlina luhů, niv a chlumů bělohradských.

Tu nelze se oku nasytiti čarovným pohledem na tu pestrou rozmanitost krajiny. Dole v údolí třpytí se v slunečních paprscích bělostný chrám Věch svatých s farou a vpravo zámek panský na pravém břehu potoka Javorky... Libomilý venkovský stánek, kolem na hodinu cesty lesnatými pohořími ověšený ráj. Zdravo panuje v tomto sídlišti, ovoce se všeho druhu daří a polnosti rozumně vzdělané pilností rolníkovu zdárně odměňují. Tu byl můj stálý byt od roku 1836 až do roku 1848, slastí, ale i strastí plný.“

František Petera odešel ze zdravotních důvodů roku 1849 do výslužby. Poslední léta jeho pobytu v Bělohradě byla ztrpčena spory s vrchností o zádušní majetek. Ani v penzi ale nepřestal

Antonín Petera

s literární činností, právě naopak. Za svého pobytu v Heřmanicích u Jaroměře a později v Praze se zabýval velmi důkladně kulturní historií a archeologií, čerpal i ze starších spisů. Napsal v té době nejen drobné práce, ale i větší spisy a monografie. Sepsal také dějiny Novoveského panství, už úvodní věty svědčí o jeho důkladnosti:

„Práci tuto historickou začal jsem já, František Petera, někdy farář novoveský čili bělohradský, nyní pak na výslužce, v Heřmanicích nad Labem od Jaroměře na sever ležících, dne 19. prosince 1854 v úterý o 1. hodině s poledne...“

Jeho literární práce, deník, nálezy listin a fragmentu pergamenu jsou uschovány v Národním muzeu v Praze.

Z jeho spisů čerpala spisovatelka Leontina Mašínová i Marie Hrnčířová.

František Petera - Rohoznický zemřel na zápal plic v Praze 24. února 1877, pochován byl na Olšanském hřbitově.

Jeho význam nespočívá v převratných objevech, drobnou neúnavnou činností vykonal velké buditelské dílo. Byl jako nadšený vlastenec věrným synem českého národa a zaslouží si proto trvalou úctu a vděčnost města, ve kterém tak rád žil a které proslavil. A to úctu, projevenou alespoň pamětní deskou, vždyť i on patří k historické paměti Lázní Bělohradu.

Antonie Vanišová
foto: Ladislav Stuchlík, archiv

NA ČEKANÉ

Byla noc a rychle jitro. Starý hajný si táhle zív, slezl z posedu, protáhl své křivé nohy a rukávem obnošeného hubertusu seřel z hlavně flinty krůpěje jitřní rosy. Byla to krásná zbraň Kipplauf Schering kalibru 6 x 62, dar od hraběte Merveldta za to, že tak důsledně dohlížel na pořádek v Bažantnici. Přestože byla hlaveň kulovnice černá jako noc, odrážely se v ní paprsky vycházejícího slunce jako v zrcadle. Jenže ona to nebyla ani tak důslednost, jako spíš horlivost, posedlost a vášeň, často hraničící se zuřivostí. Zkrátka na pořádek v parku byl hajný jako pes.

Také pes se probudil, protáhl se v mokré trávě a vyčítavě zamžoural do jitřního slunce.

Už třetí noc na čekané - a nic. Votrava k uzoufání. Ale mlčel, a tiše ležel v rose pod posedem. Byl to krátkosrstý německý ohař a jmenoval se Lord. A kdo byl pan hajný? Opsáno z Osvědčení do přísahy pro ochranu myslivosti:

„**Waldheger des Gräft Merveldt schen Grossgrundbesitzes in Bad Bielohrad**“. Hajný velkostatku hraběte Merveldta v Lázních Bělohradě. Josef Slavík, narozen 1899, žijící v hájence naproti domu u Císařových, nad rybníčkem s hraběcími sádkami. Muž subtilní postavy s křivými nohama, šedomodrých očí a pohledu ostrého jako nůž. Obličej měl hladký, póry kůže stažené a vrásky vyhlazené. Orlí nos jakoby vyřezaný z lipového dřeva se klenul nad úzkými a sveřepě sevřenými rty, aristokratický knírek vždy pečlivě zastřižený, vysoké čelo zvýrazňovaly dozadu sčesané černé vlasy. Asymetrické křivky svých dolních končetin maskoval čímsi mezi pumpkami a jezdeckými rajtkami, na nohách vždy a všude holínky. V létě, v zimě, doma i v lese. Člověk obětavý, pracovitý, milující přírodu a zvířátka. Krávě, kterou choval v hájence, jezdil pro trávu až do Bažantnice - s vzrjícím žebříňáčkem, s kosou a hráběmi. A vždy přitom ještě stihl někoho prohnat po Bažantnici; kluky, co jezdili po parku na kolách a tajně kouřili v seníku na Dančí louce, stejně jako holky, které chodily na bledule a májové vstavače. K nezbytné rekvizitě těchto honů na škodnou patřila hůl, ze které šla hrůza. Pan hajný měl sice křivé, zato však velmi rychlé nohy, takže tvrdost hole mnozí bolestně pocítili na vlastních zádech. Hlavní jeho „pracovní náplň“ však bylo každodenní odemykání a zamýkání vstupních branek do parku. Tady byl přesný jak švýcarské hodinky; ráno v pět a navečer v sedm, to když lázeňští hosté odcházeli po večeri na procházku. Doba přímo stvořená pro kus řeči s pacientkami, samozřejmě že s těmi zdravými, které se nepřijely léčit, nýbrž toliko relaxovat. A ženám se pan hajný nevyhýbal, stejně jako ony jemu. V tom případě dokázal být člověkem přímo mazlivě šarmantním a neodolatelně galantním.

Ale zpátky do lesa.

Nedaleko posedu, kde vysedával na čekané, se z louky vypínal remíz smrkového porostu, obehnaný neproniknutelnými hradbami slivoní trnek a žahavých kopřiv. Avšak nebyl to remíz, co ho tak magicky přitahovalo do těch míst, nýbrž statný jelen dvanáctérák, samotář, který se potuloval krajem od Hůry přes Homolku, Mlaka a Byšičky až na Paseky u Dobše, někteří ho dokonce spatřili i v Oulířích, v Horním Javoří a na Arnoštově. V hospodě na Brdíku byl častým námětem rozhovorů myslivců, kteří se zde scházeli. S přibývajícemi pivy nabývaly jelení historky často až obludných rozměrů. Jedni tvrdili, že to byl dvanáctérák, ostatní hájili kapitálního čtrnáctéráka, jenž měl ráže jako melouny a kelku tlustou jako nohu u prdele. Ráže byly v jejich hantýrce varlata, kelka ocas. Buď jak buď, musel toho chudák jelen nacestovat až až, ale u samotářů to nebylo nic neobvyklého. A přestože byl hajný Slavík člověkem velice hovorným, jinak řečeno - rád se poslouchal, debat o jelenu se neúčastnil. Když se ho zeptali, zda-li ho taky viděl, nevrle odsekl, že jsou to bláboly a že žádnéj takovej není. V hloubi duše však v jeho existenci věřil, a na posedu poblíž remízu vysedával noc co noc, doufaje v okamžik, kdy se na horizontu vynoří nejprve mohutné paroží, pak hlava s červenými světly, mohutná šíje a statné tělo nejmíň dvoumetrákové, možná i těžší... zkrátka snil svůj velký sen o bájném jelenu sbírajícím vítr z polí, luk a remízů, ale především - z této magické náhorní plošiny.

Tak plynul rok za rokem, a s nadsázkou by se dalo říct, že na čekané strávil tisíce a jednu bezesnou noc.

Jeho víra a trpělivost došla naplnění jedné měsíční zářijové noci, v posledním dnu období odstřelu.

Bylo již citelně chladněji a bledý úplněk ozařoval krajinu svým mléčným světlem mrtvých moří, plání a kráterů.

Byl na posedu sám, pes Lord ho už dávno nedoprovázel, protože ho to nebavilo, hajný vykuřoval jednu zorku za druhou a upřeně hleděl k obzoru, jenž byl o něco světlejší než okolní krajina, která už dočista tonula ve tmě. Krátce před půlnocí se z remízku ozval váhavý šelest. Potom zapraskaly větve, hradba trnek se rozevěřela a jelen vyšel na louku. Kapitální kus - šestnáctérák. Hajný přiložil pušku k líci a dalekohledem zaměřil jeho hlavu. Když pak muška spočinula mezi jeleními světly a ruka se zklidnila, vykročilo zvíře proti posedu a zvolna, velice pomalu, blížilo se k němu. Hajný ani nedýchal a jeho prst se samovolně přitiskl ke spoušti. Jelen sbíral vítr, ale kráčel dál, až pár metrů

před posedem zvedl hlavu, jeho světla se zablýskla jasným světlem a hajný stiskl spoušť. Výstřel byl zcela bezhlučný, a projektil se přibližoval k jelení hlavě jako ve zpomaleném filmu. Tíše proplul tmou, prošel jelení hlavou jako hedvábnou sítinou a rozplynul se ve tmě jako kostka cukru ve vodě. Nato se ozval výkřik, vysoký a naříkavý zvuk, připomínající hlas umírajícího člověka, načež se rozehvěl vzduch, země se otevřela a hajný i s posedem padal do hlubin noci jako do studny, z níž ještě na okamžik zahlédl hvězdy mihotající se na černém nebi jako svatojánci, a pak už byla jen tma, ticho a nic. Obludně nafouklé nic...

Když se hajný probudil, celý zadýchaný a zpocení, vyskočil z postele, otevřel skříň a obezřetně přičichl k hlavní kulovnici. Ze zbraně vystřeleno nebylo. Byl to jen sen, vzdálená ozvěna tajného přání, zrozeného na čekané. Nato si zapálil zorku a nahlas řekl: „Jednou ho ale určitě potkám... a skolím!“

Věřte či nevěřte, ale tahle povídka vznikla před padesáti lety. V zimě, když „Slavičák“ zamrzl, chdili jsme tam s klukama bruslit. Kluci měli brusle na klíčku zvané šlajfky, já měl džeksny se zoubky na špici, pevně přišroubované k botě. V přízemí domu u Císařových bydlela moje první školní láska. Samozřejmě platonická, neboť mi bylo nějakých dvanáct, možná třináct let. Vlasta byla nejhezčí holka z naší třídy, a když jsme přišli bruslit, dívala se na nás z okna, jež se nacházelo sotva dva kroky od břehu rybníčka. A když už jsem měl ty nové džeksny, řekl jsem si, teď ukaž, hochu, co umíš. Zběsile jsem kroužil po zamrzlé hladině, nabíral rychlost a přibližoval se stále víc a víc ke břehu, kradmo pokukuje po láskyplném oknu. Když se konečně záclonka lehce poodhrnula, chtěl jsem vystříhnout jednoduchého kadeta, ale co čert nechtěl, zoubky se zakously do ledu, udělal jsem kotrmelec a po zadku doklouzal až ke břehu pod oknem, kde byl led tenký, takže než jsem se stačil nadechnout, byl jsem až po krk v ledové vodě.

Kluci se mi posmívali, záclonka se zatáhla. Mrzlo až praštělo, prdel jsem měl odřenu a vyhrabat se z vody bylo nad mé síly. Naštěstí šel kolem hajný Slavík, podal mi hůl, s níž nás honil po Bažantnici a vytáhl mě z vody na břeh. Když jsem chtěl utéct - což s džeksny na nohách nebylo jednoduché - chytil mě za límec a odvedl do hájenky.

„Takhle nemůžeš přijít domů, pitomče,“ sykl rozzlobeně, „sundej si ty tepláky a usuš si je tady na kamnech!“

Byla to stará kamna z vepřovic a mazanice, ale měla nádhernou kachlovou pec, na které můj krasobruslařský kostým utěšeně usychal.

„Měl bych vo tebe přerazit tuhle hůl!“ zahřímal na celou seknici, a pak dodal: „Protože tvůj táta to neudělá. Ale neboj se, nic mu neřeknu, protože si vlastně nic neproved. Chtěl ses jen blejsknout před holkou... chápu to...“

Nato mi paní Slavíková uvařila horký čaj s medem, a zatímco mi zašívala díru na kalhotách, pan hajný mně vyprávěl pohádku o obrovském jelenu samotáři a dlouhých hodinách proseděných na posedu. Jestli ho někdy skolil, jsem se nedozvěděl, ale ránu přímo na komoru uštědřil hajnému sám život.

V nedožitych dvaadvacetinašlech mu zemřel syn. Na vojně, údajně na neléčenou angínu.

Z oné rány osudu se už nikdy nevzpamatoval.

Uzavřel se do sebe, přestal komunikovat s okolím a nakonec se v podvlíkačkách brodil Javorkou a s holí pronásledoval kapitálního šestnáctáka, kterého samozřejmě ostatní neviděli, a proto si mysleli, že se dočista zbláznil.

Jenže on se nezbláznil, on jen chtěl milovanému synu dokázat, že to mysteriózní zvíře přece jen jednou skolí...

Hajný Slavík. Pod drsnou slupkou dobré jádro. Dobrý a laskavý člověk, muž širokého srdce a planoucí duše. A že občas někoho s holí honil po parku? Ono to mělo něco do sebe. Narodil od Bažantnice dnešních dnů, tam v časech Josefa Slavíka byl dokonalý pořádek. Čisto a útulno k rozbrečení. Něco, o čem se nám dneska může jen zdát.

Bylo mu šedesát devět let, když zemřel, aniž by o tom věděl.

Tak většinou krásní blázní umírají.

Pochován je na bělohorském hřbitově v hrobě č. 919, na jehož náhrobku je černá deska se stylizovanou rytinou lesní roubenky. Snová krajina, neexistující romantická hájenka jako symbol myslivosti.

Něco jako ten jelen. Verbatim et literatim, BYLO-NEBYLO...

(Z knihy Jiřího Sehnala „LÁZEŇSKÉ POVÍDKY III“, která vyšla v roce 2008)

V květnu t.r. vyšla nová kniha Jiřího Sehnala „**LÁZEŇSKÉ POVÍDKY IV**“, kterou můžete zakoupit:

v cestovní kanceláři **HOŠKA-TOUR**, nám. K.V. Raise č. 160

v trafice **MAJA**, nám. K.V. Raise č. 36

v krámku **VĚŽIČKA**, Lázeňská ulice č. 162

nebo přímo od autora (vedle hospody u kostela) Tel.: 605 413 727

LÁZEŇSKÉ POVÍDKY IV, vydalo DESIGN STUDIO 90 v r. 2009, 144 stran, cena 140,- Kč

Jak jsem začal chatařit

Nedávno jsem se sešel se svými vrstevníky, kamarády a spolužáky z mládí a jak to tak bývá, vyprávěly se všemožné historky. Přitom mě napadla otázka: nemají mnozí podobné vzpomínky? Některé veselé jsem zaznamenal, snad se k letní pohodě hodí.

Stavba chaty.

Když je někdo v pubertě, nebo s ním tluče klackovitost, má různé neodolatelné touhy. Například chodit někam kouřit, pít zakázané alkoholické nápoje a stýkat se s děvčaty. Nás tyto neodolatelné touhy donutily k rozhodnému kroku. Přestaly nám stačit kluby Bratrstva Supů, Racků, Ginga a jiných Rychlých šípů až po kluby zavánějící zakázaným ovocem jako klub Milovníků Buška, (Bušek, kdysi značka vína). Přes veškeré své kvality nám začala být malá i místnost na půdě u kamaráda, prostě nebyla už tím, co jsme potřebovali. Ukončili jsme zrovna základní školu a svět nám patřil. Musel nastat rozhodný krok. V létě padlo rozhodnutí. Postavíme si vlastní chatu. Protože jsme znali krásné místo v lese, byla volba docela jasná; bude tam. V srpnu po předchozích večerních rozpravách, plánování a shánění informací o možnostech kde vzít materiál, kdo se zúčastní a koho budeme do chaty zvat, se začalo budovat. Nejprve rovinka, pak základy, stavba komína. Do lesa na kulánky, oloupat a rozřezat na půlky. Zde bych se rád maličko zastavil. Kulánky jsme řezali na půlky u kamaráda na dvoře. Starou cirkulárku roztácel dlouhým řemenem čtyři metry vzdálený elektromotor. Pila se zastavovala vyhozením řemene násadou od krumpáče. Kdyby dnes moje děti něco takového dělaly, asi bych omdlel. Kupodivu se nám nic nestalo. Chata rostla s úctyhodnou rychlostí, neobvyklou na dobu reálného socialismu. Asi jsme nevěděli nic o pětiletkách a socialistických závazcích. Na Silvestra už bylo kde slavit. Na stavbu chaty padla hromada materiálu posbíraného kde se dalo. Rozbourali jsme včelín a dvě kůlny, rozebrali sajtny z nákladářků, spoustu materiálu sebrali našim otcům a dědům. Kvalita práce byla perfektní. Chata stojí dodnes.

Řešení problémů.

Naše skvělá parta se vyznačovala neobyčejnou vlastností. Tou byla schopnost vyřešit jakýkoliv problém jednoduchým, byť zvláštním způsobem, zcela demokraticky a spravedlivě. Způsob bych nazval překřikování. Princip spočíval v tom, že na jakékoliv téma, připomínku, nebo návrh měl každý úplně jiný názor. Konec konců názor mohl být i stejný, ale protože jej chtěli říci všichni najednou a nikdo nikoho neposlouchal, vypadala debata jako chaotický křik a hemžení. Pokud někdo byl na arabském tržišti, lehce si může představit, jak něco takového vypadá. Chaos převeliký. Dobrým příkladem je téma ruské kosmonautky Světlany Savické, která údajně letěla do kosmu počít. Když bylo toto téma vyřčeno, ukázalo se jako velmi zajímavé a pro diskusi přínosné. Dělat si legraci ze SSSR bylo na denním pořádku, sexuální problematika nás velmi zajímala (někoho možná dodnes) a kosmonautika bylo téma dost tajemné a neznámé, aby stálo zato o něm hovořit. Po vyřčení problému začal ze všech stran naráz tryskat vodopád nápadů a názorů. Každý z nich řešil, jak je ve stavu beztlíže možné ženu obtěžkat. Zda někdo na něco přišel, se dodnes neví, protože si z toho nikdo nic nepamatuje. Ale to nebylo účelem. Tím bylo zažít spousty legrace, vypít nezměrné množství piva a spolknout něco dobrého k snědku.

Plyne z toho, že díky řešení problému pomocí překřikování jsme si se Světlanou Savickou užili všichni a problém byl za ruské kosmické odborníky vyřešen. A možná, že se tak mnohdy děje dodnes.

Jídlo na chatě.

Každý, kdo někdy pobyl část dne v lese, ví, jak venku chutná. I nám samozřejmě vždy chutnalo, alespoň po příchodu. Při odchodu, nebo druhý den ráno, toto pravidlo vždy neplatilo, záleželo na množství posilujícího jídla a hlavně pití zkonsumovaného v předešlé době.

Hlavní a nejdůležitější potravinou vždy byl a zřejmě i přes naléhání lékařů bude špekáček zvaný buřt, liberečák nebo párek, který se ukázal jako nejvhodnější potravina. Čím si svou pozici vydobyl? Lehce se vejde do kapsy, neteče, nesype se z pytlíku a za studeného stavu nešpiní. K jeho přípravě není třeba hrnce, talíře ani koření, opomenuti hořčici. Má neobyčejnou schopnost libě vonět, při tepelné přípravě magicky rozkvetne a krásně prská. Lze jej pozřít s chlebem, houskou či rohlíkem, ale také sólo, zvláště pokud někdo drží dietu. Tato ideální poživatina i přes veškerá varování lékařů asi zůstane na chatovém jídelním lístku až do skonání nás všech. Neznamená to, že to byla poživatina jediná. Za léta se vyzkoušelo několik, zcela originálních receptů, například rýže dovařená ve spacáku, bramboráky zadělané místo mouky chlebovou strouhankou, speciální ražniči a podobně. Králem však zůstal buřt na klacku s hořčicí.

To byla malinká sonda do historie mého chataření. Nehledám následovníky a vy nehledejte poučení. Pokud se však v tom někdo poznal, patří mu to.

Ladislav Stuchlík, foto: autor

Zveme Vás na Výstavu fuchsíí, která se koná letos již pošesté u naší „Květinové chaloupky“ v Újezdci u Syřenova. Na výstavě uvidíte nejen sbírku fuchsíí, která obsahuje kolem sedmi set kultivarů fuchsíí, ale mnoho dalších balkónových a jiných rostlin. Jsme pyšní na sortiment růží, jenž postupně doplňujeme.

Zahrada bývá otevřena pouze devět dnů v roce a to právě u příležitosti výstavy fuchsíí. Letos výstava začíná 11. července a končí 19. července. Otevřeno bude od 9 do 18 hodin.

Jan a Pavel Suchardovi

Agropodnik a.s. Jičín

středisko Lázně Bělohrad

- Průmyslová hnojiva
  - volně ložená i balená
- Ledvické uhlí hnědé tříděné
  - ořech 1, ořech 2, kostka, německé brikety
- Písky, štěrky, kameniva, okrasné kačírky
  - 20 druhů skladem
- Zahradní substráty, rašelina, mulčovací kůra
  - volně ložená i balená
- Doprava
  - TATRA 815 (6x6) + vlek, SCANIA 4x4, AVIA
- Kontejnerové oleje ARAL
  - stáčené - výrazně nižší ceny
- Nafta motorová
  - kvalitní minerální z českých rafinerií

ŠTÍPANÉ DŘEVÍ délka 25 cm

U volně ložených komodit možnost zajištění dopravy, vážení na cejchované digitální váze.

Informace a objednávky:
Plášilová Hana, tel./fax: 493 792 336, mobil: 737 213 705, e-mail: plasilova@agpjicin.cz, www.agpjicin.cz

Cyklobusy z Podzvičinska do Krkonoš 2009

Již po druhé pojedou krkonošské cyklobusy do Podzvičinska. Vyrážet budou každý čtvrtek, sobotu a neděli od 2. července do 30. srpna. Autobus, který je připraven pro přepravu nejméně 15 kol, vyráží z Hradce Králové a jede přes obce Sadová, Milovice u Hořic, Hořice, Miletín, Dvůr Králové nad Labem, stává se i na Kuksu, dále pokračuje přes Bílou Třemešnou a Mostek do Hostinného a pak do Vrchlabí. Trasa cyklobusů byla připravena Svazkem měst a obcí Krkonoše. Na kole se můžete podívat do Krkonoš, Polska, Jizerských hor a samozřejmě i po Podzvičinsku. Z Kuksu můžete využít navrhovanou trasu kolem nové křížové cesty přes Dvůr Králové směrem na Nemojov, kde Vás jistě zaujme naučná stezka Lesem Království, která se zabývá dendrologií. 31 km dlouhou projížďku můžete zakončit nasednutím na autobus v Mostku nebo pokračovat dále po krásách Podzvičinska. Neváhejte a využijte možnosti podívat se na kole po Podzvičinsku a do Krkonoš. Více informací a propagační materiály dostanete v informačních centrech a na www.podzvicinsko.cz

DM Podzvičinsko

Chaloupská Daniela

Barákova 174 (za poštou)
Lázně Bělohrad
Telefon: 602 417 263

PEDIKÚRA

normální
i diabetická

Dárkové poukazy

Masáže:

Medová detoxikační
Klasická
Luxusní čokoládová

Masáže provádím pouze
u Vás doma!

**KLEMPÍŘSTVÍ -
POKRYVAČSTVÍ**
Z&L Kundrát
Lázně Bělohrad
739 013 876, 731 554 243
www.strechykundrat.net
e-mail: strechyl.kundrat@seznam.cz

Vyhlášena fotosoutěž Podzvičinska na téma: Zajímavosti Podzvičinska

Dne 8. května na vrchu Zvičina byl vyhlášen 1. ročník **fotosoutěže Podzvičinska**. Přihlásit se může kdokoli, od malého dítky po zkušeného fotografa. Téma prvního ročníku je velice široké: **Zajímavosti Podzvičinska**. Podmínkou soutěže je, že fotografie musí být pořízena na území Podzvičinska. Maximální počet fotografií na jednoho soutěžícího je 5. Uzávěrka soutěže je v pátek **21. 8. 2009**. Po tomto datu budou fotografie hodnoceny porotou a posléze i návštěvníky webu Podzvičinska. Vítězové budou vyhlášeni při zavírání turistické sezony na Zvičině 12. 9. 2009. Součástí soutěže je i výstava zúčastněných fotografií v kapli na Zvičině. Bližší informace a podmínky soutěže naleznete na www.podzvicinsko.cz v záložce FOTOSOUTĚŽ!!!

DM Podzvičinsko

Nabízíme služby

PEDIKÚRA
klasická pedikúra,
masáž nohou,
peeling, zábaly, SPA pedikúra
(péče o nohy, solné zábaly nohou)

MANIKÚRA

klasická manikúra, masáž rukou,
peeling, zábaly, P - shine
(kúra na ozdravení přírodních nehtů)

MODELÁŽ NEHTŮ

modeláž nehtů UV gelem,
Francouzská modeláž

Ilona Fejfarová, Dolní Nová Ves 23,
Lázně Bělohrad, mobil: 608 452 403
e-mail: ifejfarova@seznam.cz

Networking Infrastructure Solutions

www.cis.cz

Dovolujeme si Vám oznámit, že jsme dne 15. května 2009 splnili všechny podmínky k získání certifikátu Microsoft Certified Partner.

**Nyní jsme jedinou firmou se sídlem od Hradce Králové
na sever, která je oprávněna používat tento prestižní titul.**

Nevím jak dnes, ale za mých mladých časů jsme si s kluky dávali při fotbálku jména reprezentantů i bělohradských hráčů. Kvašňák, Masopust, Kouba. Z těch místních nejčastěji Pepa Kraus pro střelce a Jarda Weinbauer pro brankáře. Bylo to před více než padesáti léty. Dnes mají oba 75 roků a tedy čas na krátké ohlédnutí zpátky.

Josef Kraus

Miletíňák. Narozený prvního apríla 1934. Fotbalista, forward, střelec, šutér, tank nepostrádající rychlost. Když si dáte všechno jaksi k sobě, tak vám vyjde Pepi Bican, obrovská česká fotbalová ikona. A v bělohradských barvách Josef Pepi Kraus. Od roku 1952 do konce šedesátých let uznávaný a oblíbený místní borec. Člen okresní fotbalové jedenáctky, která hrála s ligovým Motorletem. Reprezentant Pešek mu v tomhle klání nešťastně zlomil nárt.

Josef Pepi Kraus, ohromný elegant, vzhledem i vystupováním. Po strojařině v TOSu dlouholetý zvičinský a miletínský hoteliér. Spartan do morku kostí. Dnes fotbalový divák, který navštívil stovky ligo-vých či bétřídniích mačů.

Miletín

Tady jsem jako žák začal kopat. Na hřišti za továrnou. Ale v Miletíně se hrála slušná česká házená. To ví dnes málokdo. Chlapskej mančaft. Pamatuju, jak chytal proti Miletínu hokejista Bóža Modrý. Můj táta hrál házenou i fotbal na pravém křídle. Když jsem měl 16, tak jsme spolu kopali v jednom mužstvu. Bydleli jsme v baráku pod hřbitovem, dnes je už zbouraný.

Učení

Vyučil jsem se ve Vrchlabí nástrojařem pro bělohradské TOS. V ročníku se mnou byli Joska Šubr, Stando Hartl, Jarda Rolf. V sedmnácti jsem přestoupil z Miletína do Bělohradu. Se Standou Hartlovým jsme utíkali ze školy hrát fotbal. Podél Labe do Kunčic na vlak a do Bělohradu.

Vojna

Vojákoval jsem v Dukle Týn nad Vltavou. Kopali jsme první a třetí. V útoku se mnou hrál Pavol Benc, jedinečnej fotbalista. Byl z Trenčína. Pak šel do Dukly Tábor a jeden čas patřil mezi nejlepší střelce první ligy. Sekretáře nám dělal obětavec a výbornej kluk - Karel Tomášek. Karel vyrobil tablo mančaftu. Nade mnou hláška: Hoši, hrajte si jak chcete, já budu dávat góly!

Přestupy

Pan Ouško zařídil můj dorostenec-

kej k vám do Bělohradu. Měl jsem jít i do Dvora, tam byly dva kluby. Ale tady byla lepší parta. Po utkání s Duklou Jičín za mnou přijeli z Liberce, ať jdu k nim, že čtyřikrát tejdne se trénuje a tak podobně. No, to na mě zrovna moc nebylo. Vzal jsem si za manželku Jiřinu Weinbauerovou, s Jardou jsme švagři. A Weinbauerovi bydleli v té době za Bohumilkou ve starým baráku. Liberečáci, lanaři, přišli až sem a proč že nechci, vždyť máte nicmoc bydlení. Já na to, že tady bydlí rodiče manželky, ne já.

I Hořice lákaly Láďu Krasla a mě. Měly dobrej tým. Kaucký, Dymák, Vízner, Olda Hlavatý. Ale bělohradská parta vyhrála...

Malát

Do Radnice k Malátovi jsem my fotbalisti hodně chodili. Vždycky měl pro nás nějakou pochoutku. Jednou zamk' hospodu. Nikdo že nesmí domů, ani na záchod. A přistavil dva kbelíky na čurání. Někdo milej kbelík nakop, jinej ho nechyt a rozsekalo se sklo v litačkách do sálu. Malát na litačky dal spartakiádní plakát. Snad čtyři roky tam plakát vydržel než se zasklívalo znova.

Mančaft a *frč*

Ten jsme měli ohromnej. Od Jardy Weinbauera v bráně až po Láďu Charváta na levým křídle. Když se jelo ven, často nestačily dva autobusy. K Bažárně na mistráky chodilo šest sedm stovek lidí. Franta Oněk Černoch (zn. frč) už dvě hodiny po utkání měl článek ve skřínce na náměstí. Mně Franta zařídil i novinářskou legitku. Jezdili jsme spolu na ligu i evropské poháry. Pořadatelům vždycky říkal: To je kolega z Pochodně! A už jsme mazali na tribunu či tiskovku.

Zleva: E. Čeliš, B. Forman, Pepi Kraus, M. Novák

Mirek Vaňura a sázení

Vaňura byl rozenej divadelník. Divadlo předváděl i při fotbale. Rozehrával a hlavně komentoval. Na! Hop! Podej! Nabíhej! Sázení jsme hodně na fotbal a tenis. Ještě s Otou Nedorostem. Mirek Vaňura mi říkal: Až vyhrajem, tak ti koupím deset plnejch nádrží do toho tvýho Forda! Nikdy se tak nestalo...

Další sporty

Fotbal a zase fotbal. V Hořicích za sokolovnou se házel závod kriketákem. Učitel na mě, abych hodil. Přehodil jsem hřiště. Ať prej se tomu věnuju. Nic pro mě. A zrovna tak nějak Mareš, štábní kapitán z Paky. Já oblázkem přehodil tovární komín! Mareš vzal oblázek a hodil. Daleko níž. Pak křičel: To není možný, to není možný!

V restauračce Na Mostě se hezky povídalo. U mé dvojky červeného a Pepíkova třetího čaje. V závěru si s malým pivem přisedl Jirka Hořa Lelek:

„My jsme kopali s Joskou Krausovým v jednom mančaftu. Když se při tréninku běželo do Bažárny, tak mě najednou někdo za rohem restaurace chytnul za rameno: Jirko, počkej, nebež! Schováme se, voni to voběhnou a pak se přidáme. Akorát nesmíme bejt první, ty vole. Pepa Kraus. Nádhera.

Hráli jsme ve Dvoře. Já dal dlouhej pas. Snad 40 metrů. Joskovi. Von takhle běžel. Takhle. Beci zůstávali daleko za ním. Nestačili. Nádherně zavěsil. Úžasnej gól. Lidi šíleli. Jedna nula jsme vedli. Pak to skončilo jedna jedna. Joska střelec a elegant. Taky si vzal tu nejhezčí holku z Bělohradu - Jiřinu Weinbauerovou. Jinak už si nic nepamatuju. Já tady léta nebyl...“

Eduard Čeliš, foto: archiv, Jaroslav Voves

Uprostřed Tomáš Skuhravý - Bomber

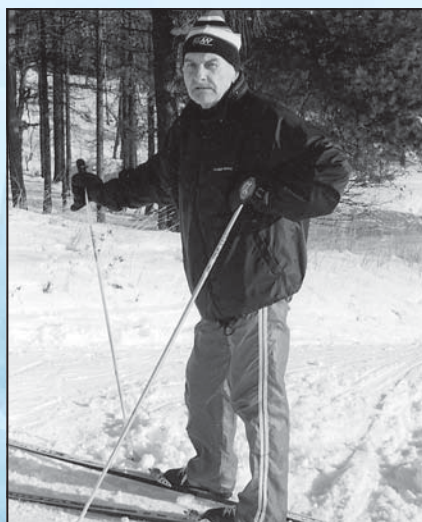
Jaroslav Weinbauer

Narodil se 1. července 1934 v Dolním Jelení u Holic. Jeho táta Josef, strojař, dělal u známé firmy Svoboda. Má dvě mladší sestry Jiřinu a Růženu. Nejdřív přišel do Bělohradu Jardy táta, který pracoval ve Svobodových dílnách proti nádraží. V 47 roce se Weinbauerovi stěhují do naší Prostřední Nové Vsi, do Japonska.

Jarda Weinbauer, jemuž se často říkalo Vaňama či Vaňouš, byl výborný fotbalový brankář, ale i neméně kvalitní hokejista a házenkář. V únoru 1988 měl bělohradský Sokol 100 let. V anketě k tomuto výročí vítězí Weinbauer před Vládou Záveským a Petrem Čelišem. Universálové měli zkrátka navrch. A Jarda byl typickým jejich představitelem. Na něho se „chodilo“. On uměl. Někdy dokázal stihnout i tři sporty v jednom dni. Ráno házenou, odpoledne fotbalový mistrák a večer hokej na zimáku v Pardubicích.

Fotbal

V osmi letech mu učarovaly fotky ze sportovních magazínů. S kamarádem Bohoušem Michalcem si taky hráli na velké fotbalisty. Babičce sebral Jarda černé punčochy, na ně se našly bílé pásky a byly štulpný. Svrtr, kšiltovka, hadrák, zelená louka a byl gólman.

„Kopat jsem začal v dorostu, na levém křídle. V brance mladých byli Jirka Šeps a Zdeněk Ulrych. Za chlapy: Eman Stejný, Tlapák, policajt Gruber a Franta Němec. Já se mezi tyče postavil až v třiapadesátým. Hrál se s Pakou a do brány měl jít Jarda Kugler. Celej se rozklepal, nemoh. A tak na mě křičí: Jardo, pojď ty! Navlík jsem si jasně červený Kuglerův dres a vlez do brány, zůstalo mi to celejch 27 let...“

Na vojně chytal v Plzni 1.A třídu. Stal se z něho gólman, jenž ovládá centry do velkého vápna. Gólman mrštný, s dobrým reflexem. Hodně čerpal z házené a z trenérské rutiny legendárního Honzy Frolíka. Snad nejlepší zápas se mu povedl v přáteláku s druholigovou Duklou Jičín. Bělohrad sice prohrál 2:3, ale on vychytal nemožné.

„Mohl jsem přestoupit do Hostinného a v 19 letech i do pražské Slávie. Tam mě tahal Miloš Urban, který si vzal Grýzovou ze Třetí strany. Nechtělo se mi jít někam na dva tři roky. A pak jsme měli bezvadnou partu.“

Hokej

„V Jelením a v Moravanech jsme bruslili na zmrzlých loukách a pláních. Kluziště tady nebylo. Ale zima zato dlouhá, snad půl roku. S pravým hokejem jsem začal až v Bělohradě. V sedmnácti mě Franta Němec vytáh do chlapů. Vaňura, Mach, Hruška, Jakoubek, Vinčálek. Hrál jsem levý křídlo. Pozdějc na beku. Byly to krásný časy. Po mistráčkách objednal Němec serii přátelácků. Ještě v půli března jsme hráli odpoledne v Hostinném a večer ve Vrchlabí.“

Nejenom, že Jarda Weinbauer hrál výborně hokej. On uměl i brousit brusle. Dobře připravit hokejové nože je kumšt. Tomuhle kumštu naučil Jardu na zimáku ve Dvoře Pardubičák a reprezentant Vladimír Kobranov...

Házená

„K ní jsem čuchnul v Moravanech coby žák. Moravany hrály i celostátní ligu. Měli jsme sešívány dresy, jako Slávie. Franta

Němec táhnul v Bělohradě hokej, druhéj Franta - Pech házenou. Tehdy se říkalo českou. Mezi mými prvními partáky byli Standa Hartl a Láďa Gabriel. Pak v padesátých a šedesátých letech jsme měli dobrej, fakt dobrej mančaft. Turnov, Dvůr, Náchod, Jičín. Všechno česká házená. Na házenou - handbal jsme nepřešli. I když v sokolovně byly už složený handbalové brány. Pech ani my jsme však nechtěli...“

Jarda kraloval střelecky i technicky. Pro nás mladší byl vzorem. Jeho zadovka z trestnáku byla v kraji pověstná. Při trestnáku kromě gólmána je v bráně i střední bek. Jarda se otáčí zády k bráně. Prudká otočka a balon je v šibenici. Jedině tam je místo. Oba hráči v bráně se dívá, jak jim to tam mohlo spadnout.

Rekreačně si po skončení fotbalu, hokeje a házené přidává triatlon, tenis a běžky.

Weinbauer. Nositelů tohoto příjmení je v Čechách 35. Na Bělohradsku jeden.

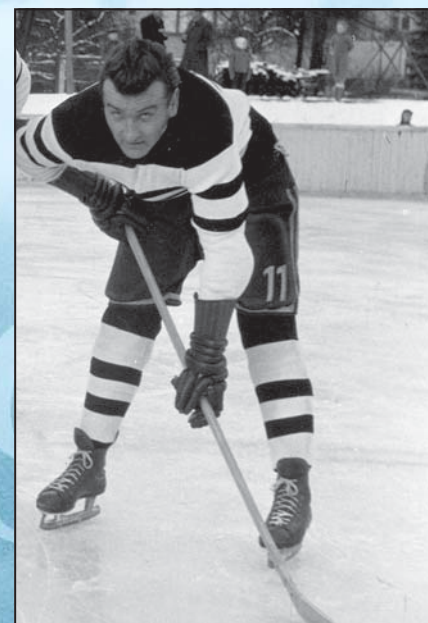
Jaroslav Weinbauer.

A ten má dvě dcery. Hanu a Lenku.

Jejich děda a Jardův táta Josef měl ještě tři bratry: Františka, Antonína a Jaroslava. Všichni i s rodinami zůstali na Moravě.

Sečteno a podtrženo. Jediná Weinbauerovská sportovní stopa na Bělohradsku je hodně výrazná.

Eduard Čeliš, foto: archiv

Přijměte pozvání na koncerty

Posloucháme-li krásnou hudbu, která nás chytí za srdce a rozezná v nás struny, zatoužíme dovědět se víc o skladbě samé i o autorovi. Máme k tomu teď jedinečnou příležitost. Anenské slatinné lázně a Musicagency Praha uvádějí pod záštitou Václava Hudečka a z iniciativy Spolku Frič původní koncertní cyklus. S důvtipným názvem, který navrhla MUDr. Milena Černá - „**Z hvězdiček rostou hvězdy**“. Jde o pořad klasické hudby u příležitosti 200. založení Pražské konzervatoře. **Rostislav Tvrdík** na nich představuje její nejtalentedší studenty.

„Je to tak, ne z každé hvězdičky bude jednou hvězda, ale když přijdete, kdoví, třeba uslyšíte budoucího Hudečka! Je to pořad všestranně užitečný – vy jako posluchači nahlédnete do hudební líhně, kam se člověk běžně nedostane; studenti se procvičují ve vystupování na veřejnosti, profesori vidí své žáky z jiného úhlu než ve škole. A jsou-li tak vtipní jako byl nyní prof. Pavel Fiedler, který hodnotí kvalitu skladatelů podle toho, zda už napsali skladbu pro saxofon nebo ne, je radostná atmosféra koncertu navozena. Zatím měli posluchači možnost slyšet, jak se hraje na housle, na fagot a na saxofon.“

To říká Rostislav Tvrdík, vynikající hudebník s bohatými zkušenostmi hráče na kontrabas v uměleckých souborech a symfonických orchestrech zvučných jmen.

Těmto pátečním pořadům, uváděným jednou měsíčně, předcházejí vždy ve středu večer koncerty vážné hudby. R. Tvrdík přitažlivou formou představuje slavné skladatele, seznamuje se zajímavostmi z jejich života, s okolnostmi vzniku díla. A že je výmluvný, že dokáže poutavě vyprávět a má hluboké znalosti ve svém oboru, poznáte sami! A především uvádí ty nejlepší nahrávky v provedení nejslavnějších světových orchestrů a nejznámějších dirigentů!

Musorgskij, Mozart, Stravinski, Smetana, Dvořák – v plánu je mnoho dalších. Věřte mi, že poslouchat skvělou nahrávku symfonické básně Vltava, když Rost'á spolu s ní hraje svůj part na kontrabas, je nádherný a nezapomenutelný zážitek!

„Znáte mě,“ říká Rostislav Tvrdík, „víte, že mám v Bělohradě svůj domov. Nebojte se přijít, jediné, co mě mrzí je, že mezi posluchači chybí domácí, Bělohradští! Nenechte se odradit slovem vážná hudba. To je zeď, kterou je třeba zbourat! Přijďte, přesvědčte se sami, že se pod tímto označením skrývá i hudba radostná, tóny veselé. Nechte se oslovit a zaujmout! Současná ekonomická krize je jen důsledkem krize duchovní, která je tu už dávno. Vidím to na školách, kde vedu podobné koncerty. Stalo se mi, že děti neznaly Beethovena, ale nevěděly ani, kdo byl Napoleon!“

Vycházím ze svých zkušeností, ze svého svědectví hráče symfonických orchestrů. Hovořím o tom, co jsem hrál, to se týká hlavně symfonických orchestrů. Vozím vám z Prahy vynikající lidi, jedinečnou hudbu, něco, co byste v Praze museli draze platit, co je vysoce kvalitní a co je právě teď špičkou dvousetleté konzervatoře. Pokud jde o skvělé nahrávky filharmonie newyorské, berlínské nebo vídeňské, k tomu byste se třeba nedostali vůbec.

Rostislav Tvrdík

Nabízím vám tedy možnost opravdu jedinečnou!

Baví mě pestré složení posluchačů, lidí různého věku, vzdělání, profesí. Mám radost z jejich reakcí, ze zvědavých i zasvěcených dotazů, z hlubokého zaujetí, s nímž poslouchají hudbu. Mám před sebou jejich rozzářené oči...

Děkuji ředitelství lázní, především ing. R. Kalfusovi, za to, že nám koncerty umožňují. Za peníze, které na to dávají, za propůjčení sálu. Je to velkorysý dar, v dnešní době, kdy všechno funguje jen přes sponzory, je to čin aristokratický a já si toho velmi vážím. Lázně zajišťují nejen nápravu sil fyzických, ale i věcí duchovních, a to v bělohradských lázních opravdu funguje, jinak by sem nejezdili Bohdalová a jiní umělci.

Děkuji Janu Simonovi za nesmírnou obětavost, s níž zajišťuje propagaci a dbá na nerušený průběh koncertů. Děkuji za vstřícnost všem, s nimiž jsem v lázních jednal. Děkuji MUDr. Mileně Černé za její iniciativu a spolupráci, za perfektní tlumočení německým hostům.

Zvu vás všechny: přijďte si poslechnout působivé skladby, seznámit se s moderní hudbou, obdivovat umění i odvahu krásných mladých lidí! A zároveň dozvědět se mnoho zajímavého!

Přijďte, nebojte se!“

A já dodávám: Byli bychom sami proti sobě, kdybychom nešli. Rost'á Tvrdík otvírá před námi dveře do světa netušené krásy hudby. Kdo nám kdy něco takového nabídne?

Příležitost k tomu máme už v pátek 26. června, kdy vystoupí na koncertě Vanda Kněžíčková, nejlepší studentka konzervatoře ve hře na violu, vítězka Kociánovy soutěže.

Antonie Vanišová, foto: Pavel Janák

Otevření lázeňské sezony

